

Mateřská škola Harmonie Ostrava Hrabůvka, Zlepšovatelů 27, příspěvková organizace

MŠ ZLEPŠOVATELŮ 27
ředitelství

MŠ MITUŠOVA 4
odloučené pracoviště

MŠ ŠPONAROVA 16
odloučené pracoviště

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání na období
od září 2020 do srpna 2023

ŠKOLNÍ KURIKULUM PODPORY ZDRAVÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY HARMONIE

„Jdeme společnou cestou zdraví“

č.j. MŠ HAR 24 / 2020

Zpracovala: Lenka Divinská-ředitelka MŠ

Projednáno na pedagogické radě dne 26. 8. 2020

OSNOVA

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ŠKOLNÍ KURIKULUM PODPORY ZDRAVÍ

1. Představení školy (<i>obecná charakteristika školy</i>)	4
1.1 Základní údaje o škole (<i>identifikační údaje o mateřské škole</i>)	
MŠ Zlepšovatelů 27	4
MŠ Mitušova 4	5
MŠ Šponarova 16	5
1.2 Charakter a umístění Mateřské školy, představení tříd	
MŠ Zlepšovatelů 27	6
MŠ Mitušova 4	7
MŠ Šponarova 16	8
1.3 Organizační uspořádání školy (<i>organizace vzdělávání</i>)	9
1.4 Individuální vzdělávání	9
1.5 Vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	9
1.6 Vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných	9-10
1.7 Vzdělávání dětí od dvou do tří let	10
2. Charakteristika programu (<i>charakteristika vzdělávacího programu</i>)	11
2.1 Filozofie vzdělávacího programu a integrující principy	11
2.2 Dlouhodobé záměry rozvoje	12
3. Neformální kurikulum (<i>podmínky vzdělávání</i>)	13
3.1 Dva integrující principy podpory zdraví	13-14
3.2 Dvanáct zásad podpory zdraví v MŠ-podmínky formálního kurikula	
MŠ Zlepšovatelů 27	15-21
MŠ Mitušova 4	23-31
MŠ Šponarova 16	34-40
3.3 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	
MŠ Zlepšovatelů 27	21
MŠ Mitušova 4	31-32
MŠ Šponarova 16	40
3.4 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných	
MŠ Zlepšovatelů 27	22
MŠ Mitušova 4	32
MŠ Šponarova 16	40

3.3 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let	
MŠ Zlepšovatelů 27	22
MŠ Mítušova 4	32-33
MŠ Šponarova 16	40-41
4. Formální kurikulum-tematicky uspořádané (vzdělávací obsah)	41
4.1 Tematický celek	41
Téma (rámcové cíle směřující k podpoře zdraví)	41
Podtémata (jejich charakteristika přiřazené cílové kompetence)	41-45
Tematické části (jejich charakteristika)	41-45
Oblasti, podoblasti, dílčí cíle, ukazatele	46-58
4.2 Pravidla pro tvorbu třídních programů-třídních kurikul	58
5. Evaluace (evaluační systém)	59
5.1 Popis systému evaluace (plán, způsob shromažďování a vyhodnocování informací, indikátory)	59-62
5. Závěr	62
6. Přílohy:	
➤ Vyhodnocení dotazníků pro rodiče	
➤ Přehled průměrných výsledků za školu	
➤ Roční plán-Prováděcí plán	
➤ Autoevaluační zpráva	

Ad 1.
Představení školy (obecná charakteristika školy)

Naším záměrem vždy bylo a je vytvářet 3 vysoce profesionální pracoviště s neustálým osobnostním i profesním růstem všech zaměstnanců. Podařilo se nám efektivně naše mateřské školy propojit v jednu silnou organizaci. Stavíme na stabilním vedoucím týmu (ředitelka, dvě zástupkyně, referentka a vedoucí školní jídelny), který se řídí jasnými společnými pravidly a postupy, které udržují všechny zaměstnance v energii vzájemné spolupráce, komunikace, úcty a respektu. Chápeme, že udržení pozitivního klimatu, přátelských a vstřícných mezilidských vztahů a splnění stanovených záměrů je proces, který vyžaduje zájem, nadšení a spolupráci všech zúčastněných.

1.1 Základní údaje o škole (identifikační údaje o mateřské škole)

Sídlo mateřské školy:	Zlepšovatelů 1502/27, Ostrava-Hrabůvka
Právní forma:	Příspěvková organizace
IČ:	75 029 863
Identifikátor mateřské školy:	674000501
Kapacita mateřské školy:	252 dětí MŠ Zlepšovatelů 27: 56 dětí MŠ Mitušova 4: 112 dětí MŠ Šponarova 16: 84 dětí
Ředitelka MŠ:	Lenka Divinská
Telefonní spojení:	59 578 36 15, 731 152 892 – ředitelka MŠ 731 152 892 – vedoucí ŠJ 59 678 05 61, 731 152 895 – referent MŠ 59 678 05 21, 605 515 340 – kuchyň
e-mail:	info.zlepsovratelu@msharmonie.cz
Zřizovatel:	Statutární město Ostrava, Městský obvod Ostrava-Jih, Horní 3, Ostrava-Hrabůvka, 700 30

Odloučené pracoviště:

Adresa mateřské školy:	Mitušova 4, Ostrava-Hrabůvka
Zástupce ŘŠ, zástupce statutárního orgánu:	Bc.Petra Bilová
Telefonní spojení:	596768544, 731 152 893 – zástupce ŘŠ, zástupce statutárního orgánu 731 152 892 – vedoucí ŠJ 59 672 55 01 – kuchyň
e-mail:	ms.mitusova4@seznam.cz

Odloučené pracoviště:

Adresa mateřské školy:	Šponarova 16, Ostrava-Hrabůvka
Zástupce ŘŠ:	Mgr. Martina Čmielová
Telefonní spojení:	59 578 17 70, 731 152 890 – zástupce ŘŠ 731 152 892 – vedoucí ŠJ 59 578 17 82, 731 152 894 – kuchyň
e-mail:	ms.sponarova@seznam.cz

1.2 Charakter a umístění mateřské školy, představení tříd

MŠ Zlepšovatelů 27

Mateřská škola byla postavena v roce 1952 v klidné části Ostravy-Hrabůvky. V roce 1998 byla přijata do sítě účastníků projektu Zdravá mateřská škola. Budova je přízemní, zateplená a má od roku 2011 novou trojbarevnou fasádu. Šatny třídy Sluníčko, Motýlek a kuchyň mají samostatný vchod. Dvě věkově smíšené třídy s 56 dětmi ve věku 2,5 - 7 let sdílejí společnou hernu, která nabízí dostatek prostoru ke spontánnímu pohybu a hrám. Za velkou výhodu pokládáme také samostatnou jídelnu. V mateřské škole pracují čtyři učitelky na 100% úvazek, školní asistent s úvazkem 50%, referentka s úvazkem 100%. Úklid zajišťují dvě školnice s úvazkem 80% a 50%. Za kvalitu stravování zodpovídá vedoucí ŠJ s úvazkem 100% (pro všechna 3 pracoviště) a dvě kuchařky s úvazkem 85%.

*„Naše mateřská škola 2 třídy má, vesele se pro 56 dětí otvírá.
Zahrada je veliká pro Evičku i Kubíka.
V létě na ní horko není, stromy nás chrání svou zelení.
Učitelky máme 4, pravidla i na talíři.
Aby bylo u nás čisto a hračky měly svoje místo,
2 školnice, ty se činí čím dál více.
V kuchyni se vaří, 2 kuchařky se snaží.
S referentkou, vedoucí jídelny a účetní jsme kolektiv kompletní.
Rodiče školku dobře znají, vědí, že si u nás všichni vzájemně pomáhají.“*

Ve třídě „**Sluníčko**“ září sluníčkové barvy a dny v mateřské škole provází smích, radost, zpěv a hudba. Oblíbenými činnostmi se staly poslech a hra na přirozeně laděné nástroje, zejména na djembe bubny a tibetské misky. Učitelky s 28 dětmi spontánně prožívají každý přítomný okamžik a společně s rodiči tvoří úzce spjatou skupinu.

Třída „**Motýlek**“ je barevná, jako rozkvetlá letní louka plná poletujících motýlů. Učitelky každodenně učí 28 dětí poznat a přijímat sami sebe, porozumět sobě tak, aby mohli rozumět svým kamarádům. Učí děti hrou pochopit, že každý je jiný a přesto originál. Vnímají tvořivou činnost všemi smysly a obdivují zázraky života dětskýma očima.

MŠ Mitušova 4

Mateřská škola byla postavena před více než 40 lety. Za tu dobu prošla MŠ mnohými úpravami. Objekt MŠ tvoří dvě protilehlé dvojpodlažní budovy. V jedné části sídlí integrační centrum Stonožka, která pracuje s handicapovanými dětmi a kuchyň MŠ s kanceláří vedoucí školní jídelny. V druhé budově, kterou zdobí velká barevná duha, je samostatný vstup do MŠ, jsou zde umístěny 4 třídy s celkovou kapacitou 112 dětí pro děti ve věku 2,5 – 7 let a kancelář zástupkyně ředitelky MŠ. Všechny třídy jsou věkově smíšené. Prostor čtvrté třídy je využíván jako tělocvična, výtvarná dílna, místo pro setkávání s rodiči. Obě budovy jsou spojeny uzamykatelným koridorem, kde bývají vystavovány dětské výtvarné práce a pořádají se kulturní akce MŠ za nepříznivého počasí. V Mateřské škole pracuje šest učitelek na 100% úvazek, úklid zajišťují dvě školnice s úvazkem 95%, stravování jedna kuchařka s 95% úvazkem a pomocná síla s úvazkem 60%. Součástí MŠ je také nově vybudovaná přírodní zahrada s názvem „Síla živlů“, kde se pořádají akce pro děti a rodiče MŠ.

*„Mitušinku svoji máme, rádi se v ní setkáváme.
Malí, větší, dospělí, v neděli i v pondělí.
Sešli jsme se ze všech stran, přidejte se také k nám,*

Třída „**Sluníčko**“ každý den vítá 25 dětí a učitelky, navzájem si naslouchají a respektují se. Dětský smích, vlídné slovo a pochopení se prolíná celým dnem. Společně se učí poznávat sebe i okolní svět prostřednictvím hry, zpěvu a pohybu. Zakládají si na otevřené komunikaci a spolupráci s rodiči, která se prohlubuje na společných setkáních.

Třidu „**Motýlek**“ sdílí 28 dětí, které společně s učitelkami malují každý den nový příběh. V barevné louce nejvíce kvete legrace, pomocí které je hrou každá jejich činnost. Vzájemnou spoluprací a otevřenou komunikací denně podporují své emoce, pocity a potřeby, kterými dokážou vnímat sílu aktuální situace. S rodiči a ostatními zaměstnanci MŠ tvoří důvěrné a bezpečné prostředí pro rozvoj svých osobností.

Ve třídě „**Koťátko**“ se setkává 10 dětí, učitelka a chůva. Každý den je pro ně veselejší s písničkou, pohybem a kreativním nápadem. Třidou se prolíná hravost a tak jako koťátko postupnými kroky objevuje svět, tak se i děti setkávají úplně poprvé s novými herními kamarády a dospělými, se kterými si prohlubují vzájemnou důvěru a pocit bezpečí v novém prostředí.

MŠ Šponarova 16

Mateřská škola se od roku 1959 nachází v příjemné lokalitě Ostrava-Hrabůvka. Je třípatrová a z dálky září svou barevnou fasádou a prostornou zahradou. Zahrada umožňuje dětem rozmanité pohybové aktivity. Mateřskou školu navštěvuje ve třech běžných smíšených třídách celkem 84 dětí ve věku od 2,5 – 7 let. Každá třída je vybavena herní a pracovní částí, ve které děti také jí. Zaměstnanci tvoří 6 učitelek s úvazky 100%, 2 kuchařky s 95% úvazkem, vedoucí ŠJ s úvazkem 100% (pro všechna 3 pracoviště) a 2 školnice s úvazkem 95%.

*Denně školkou Šponarova smích ozývá se znova.
Máme rádi legraci a umíme vzít za práci.
Víme, že život někdy lehký není, a proto chceme být připraveni.
Není pro nás jen slovem pojem „kamarád“,
protože věříme, že lidské je, když člověk člověka má rád.*

Ve třídě „**Sluníčko**“ se každý den ozývá radostné hraní dětí, smích, hudba i zpěv. Společně s 28 dětmi tvoříme prostředí, ve kterém se cítíme příjemně, a kde se také učíme vzájemně si porozumět, mít se rádi, respektovat své potřeby i potřeby druhých. Děti mají možnost se bezstarostně projevit a získat mnoho nových zkušeností.

Třída „**Kopretinka**“ směřuje k harmonickému prožívání dne a vzájemných vztahů. Experimentování a práce na školní zahradě se staly oblíbenými činnostmi 28 dětí, které rády přemýšlí, tvoří, hrají si a učí se. Tvrdíme, že máme upovídané pusy, chytré hlavy a šikovné ruce. Rádi se spolu smějeme a jsme pro „každou lumpárnu“.

Třída „**Beruška**“ je jedna velká parta, do které patří 28 dětí, vodní želvičky (Eliška, Ferda a Tonda) a šnek Krtek. Společně vytváříme pohodovou atmosféru, založenou na přátelské komunikaci, vzájemné důvěře a humoru. Důležité jsou prožitky, které dětem přinášejí nové poznatky, radost a potěšení

1.3 Organizační uspořádání školy (organizace vzdělávání)

Děti jsou do naší mateřské školy přijímány na základě vyplněných žádostí, evidenčních listů a splnění kritérií pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání v termínu zápisu, který stanoví zřizovatel, většinou v měsíci dubnu nebo květnu. Rodiče včas informujeme o termínech zápisu formou plakátů, které malují naše děti. O přijetí dětí rozhoduje ředitelka MŠ. Začátkem června jsou rodiče přijatých dětí pozváni do mateřské školy na informační schůzku a jsou seznámeni s Kurikulem naší mateřské školy, Školním řádem, Vnitřní organizací a dalšími důležitými informacemi, jako s možností adaptace, volného pohybu v MŠ, přicházení a odcházení do MŠ dle své volby apod. Pokud to dovoluje volná kapacita, děti přijímáme i v průběhu školního roku.

1.4 Individuální vzdělávání dle § 34 b školského zákona

Individuální vzdělávání může probíhat po celý školní rok, nebo jen po jeho určité části. Pokud zákonný zástupce plánuje své dítě individuálně vzdělávat, musí svůj záměr oznámit ředitelce mateřské školy nejpozději tři měsíce před začátkem školního roku, ve kterém se má dítě začít povinně vzdělávat. Pokud se zákonný zástupce rozhodne začít své dítě individuálně vzdělávat v průběhu školního roku, musí to písemně oznámit ředitelce mateřské školy, ve které se jeho dítě vzdělává. Ředitelka mateřské školy může vydat rozhodnutí o individuálním vzdělávání nejdříve od 1. dne následujícího měsíce. Při společných konzultačních hodinách je zákonný zástupce seznámen se školním kurikulem podpory zdraví a jsou mu doporučeny postupy vedoucí k dosažení očekávaných výstupů. Ve školním řádu jsou stanoveny termíny a způsob ověřování. Zákonný zástupce se musí ve stanovený termín dostavit s dítětem k ověření získaných schopností a dovedností v určených oblastech. V případě nedostavení se bez omluvy a náhradního termínu dochází k ukončení individuálního vzdělávání. Dítě tak musí neprodleně zahájit docházku do mateřské školy, ve které je zapsáno, a to i v případě, že se rodič proti ukončení individuálního vzdělávání odvolá. Pokud bylo individuální vzdělávání ze strany ředitelky mateřské školy ukončeno, není již možné dítě opětovně individuálně vzdělávat.

1.5 Vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Mateřská škola je dlouhodobě připravena a otevřena vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami ve formě integrace v běžných třídách. Při vzdělávání spolupracuje učitelka s dalšími odborníky a využívá služby Speciálně pedagogického centra. Podmínky pro vzdělávání odpovídají individuálním potřebám dětí. Realizujeme všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání dětí. Samozřejmostí je osvojení specifických dovedností na úrovni, která odpovídá individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte.

Dle doporučení Speciálně pedagogického centra je zařazována 1 hodina speciálně pedagogické péče týdně se zaměřením na rozvoj určené oblasti komunikace. Tato speciální péče je vedena našimi logopedickými asistentkami. Ve třídách dále probíhá individuální vzdělávání dle pedagogů a asistentů vypracovaných individuálních vzdělávacích plánů, které jsou konzultovány a schváleny Speciálním pedagogickým centrem nebo Pedagogicko-psychologickou poradnou i zákonnými zástupci. Úzkou spoluprací s rodinou a aktivní prací asistenta pedagoga ve třídě s učitelkou se nám daří cíle naplňovat.

1.6 Vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných

Vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných vymezuje §27-§31 vyhlášky 72/2016Sb. Rozvoj a podpora nadaných dětí je zajišťována tak, aby nebyla jednostranná dle jejich nadání, ale aby zaručila pestrost a rozmanitost vzdělávací nabídky. Vytváříme podmínky k co největšímu využití potenciálu

každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání nadaných dětí. Za nadané dítě dle vyhlášky považujeme především dítě, které vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb dítěte provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci s mateřskou školou. Na základě Doporučení školského poradenského střediska učitelky na třídě nejpozději do jednoho měsíce od obdržení Doporučení školského poradenského střediska sestaví pro potřeby konkrétního dítěte Individuální vzdělávací plán na daný školní rok, který může být upravován podle potřeb dítěte v průběhu celého roku. Dítě, které vykazuje známky nadání, je individuální cestou podporováno v nadstandardních činnostech a aktivitách. Vzdělávání dětí probíhá způsobem, při kterém je stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání, aby se nadále tato nadání mohla ve škole projevit, uplatnit a dále se rozvíjet. Dále se postupuje podle podpůrných opatření a pokynů školského poradenského zařízení, popř. navázání spolupráce s Menzou, předčasný nástup do povinného ročníku nebo do ZŠ.

1.7 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Pro zajištění kvalitních podmínek vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let je třeba v mateřské škole přijmout opatření týkající se zajištění bezpečnostních, hygienických, psychosociálních, věcných (materiálních) a personálních podmínek, stravování, organizace vzdělávání, obsahu vzdělávání, financování a spolupráce.

Pro úspěšné vzdělávání dětí od dvou let je nutno:

- Vycházet z potřeb a zájmů dětí tak, aby vyhovovaly jejich individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem (individuálně přizpůsobený adaptační režim, co největší prostor pro volné hry a pohybové aktivity, dostatek času na veškeré aktivity, včetně převlékání a stravování).
- Uvědomovat si specifika související s úrovní motoriky, jazykového a psychického vývoje dítěte.
- Brát ohled na jiné tempo rozvoje prosociálních vztahů mezi dětmi.
- Respektovat větší potřebu aktivního pohybu a zároveň častější odpočinek po stránce fyzické i psychické.
- Chápat rozdíly v psychomotorickém vývoji jednotlivých dětí, neprovádět vzájemné srovnávání dětí.
- Plánování a realizaci konkrétních vzdělávacích činností přizpůsobit možnostem a schopnostem dětí.
- Volit vhodné metody a formy práce, přizpůsobovat činnosti, děti mladší 3 let se nedokážou delší dobu soustředit, pozornost udrží jen velmi krátkou dobu (nápodoba, situační učení, časté opakování činností, pravidelné rituály, záměrné pozorování předmětů a objektů, smyslové hry, manipulace s předměty, spontánní hra, experimentování, chůze, běh, lezení, skoky, převaly z boku na bok, zdravotní cviky, relaxace, dechová cvičení, konstruktivní činnosti, hudební a hudebně pohybové hry a činnosti, grafické činnosti).

Naše mateřská škola získala pro pracovní pozici chůvy s úvazkem 50% finanční prostředky prostřednictvím projektu Šablony MŠ Harmonie.

Ad 2. Charakteristika programu (*charakteristika vzdělávacího programu*)

2.1 Filozofie vzdělávacího programu a integrující principy

Chtěli bychom, aby v našich mateřských školách byli spokojeni, cítili se v pohodě a bezpečně nejen děti, rodiče, ale i my, zaměstnanci. Uvědomujeme si, co pro nás znamená být zdravý, co jsme pro zdraví již udělali a co ještě můžeme udělat.

Chápeme zdraví nejen jako nepřítomnost nemoci, ale jako pocity pohody tělesné, duševní, sociální a duchovní. Svoji odlišnost v podporování jiné hodnotové orientace a životního stylu si plně uvědomujeme a pevně zastáváme.

Dlouhodobě nabyté zkušenosti, nadšení a elán jsou naším velkým potenciálem. Specifický postoj a přesvědčení nás přirozeně motivuje k budování harmonického, pohodového a podnětného prostředí pro každodenní společné setkávání, k prožívání okamžiků a sdílení i hlubokých emocí v laskavé vědomé přítomnosti a ohleduplnosti.

Úzce spolupracujeme s rodiči a snažíme se, abychom společně vytvořili prostředí úcty k druhému člověku, k sobě samému, k přírodě, **respektování přirozených lidských potřeb jednotlivce**, naslouchání, **kommunikace a spolupráce**.

Filozofie naší mateřské školy se skrývá i v názvu mateřské školy Harmonie.

H: *hra, humor, hodnoty, holistické pojetí zdraví, heterogenní třídy*

A: *adaptace, akord, analýza, autorita, aktivita*

R: *radost, rytmický řád, rodiče, rodina, respektování individuálních potřeb, rozhodování, relaxace, rituály, rizika*

M: *my, myšlení, mozková kompatibilita*

O: *osobní maximum, organizace, objetí, oslavy, opora, ocenění, odpovědnost, odpočinek, osobnost, oblasti, obec a ostatní, osobní tempo*

N: *nálada, nápady, nestresování, nemoc*

I: *idea, identita, individuální přístup, integrace, individuální potřeby*

E: *empatie, emoční inteligence, experimentování, evaluace*

2.2 Dlouhodobé záměry rozvoje

„Naše cesta ke zdraví“

1. Rozvoj osobnosti

- *Začít u sebe*

2. Rozvoj kvality vzájemných vztahů

- *Inspirovat druhé (spolupracovnice, rodiče ...)*
- *Být vzorem (dětem, spolupracovnícům, rodičům ...)*
- *Zapojovat rodiče do života MŠ*

3. Rozvoj spolupráce a komunikace

- *Spolupracovat a komunikovat-učitelka s učitelkou na třídě*
- *Spolupracovat a komunikovat-učitelky všech tříd*
- *Spolupracovat a komunikovat se všemi zaměstnanci v MŠ*
- *Spolupracovat a komunikovat s rodiči v MŠ*
- *Spolupracovat a komunikovat mezi mateřskými školami v organizaci*
- *Spolupracovat a komunikovat se ZŠ a zřizovatelem*
- *Spolupracovat a komunikovat se širokou veřejností*

4. Jednota

- *Společná dokumentace MŠ i ŠJ*
- *Přístup k dětem a k rodičům*
- *Pravidla chování, soužití, hudební znělky*

5. Respekt k individuálním potřebám zúčastněných

- *Vytvářet bezpečné, citlivé, radostné, podnětné, zdravé a příjemné prostředí pro všestranný rozvoj osobnosti dítěte*
- *Usnadňovat přechod dětí v režimu předškolního vzdělávání do systematického základního vzdělávání*
- *Vybavovat děti, pro život důležitými, kompetencemi (soubor poznatků, dovedností, schopností, postojů a hodnot)*
- *Podporovat osobnostně profesní rozvoj pedagogických pracovníků*

6. Prezentace mateřské školy na veřejnosti a v médiích

- *Prezentační tabule na Úmob-Ostrava-Jih*
- *Programy dětí (Domov důchodců, Bubnování v MŠ, Bubnování na ulici)*
- *Články v tisku (Jižní listy)*
- *Pořad v TV (MŠ v rytmu, pohybu a tvoření)*

7. Opravy a vybavení MŠ, ŠJ a zahrady

- *Rozvoj prostředí*
- *Podnětnost a bezpečnost prostředí*
- *Estetika prostředí*

8. Získávání darů, dotací, grantů

Ad 3.

Neformální kurikulum (podmínky vzdělávání)

3.1 Dva integrující principy podpory zdraví a dvanáct zásad podpory zdraví v MŠ – podmínky formálního kurikula

I. RESPEKT K PŘIROZENÝM LIDSKÝM POTŘEBÁM JEDNOTLIVCE V CELKU SPOLEČNOSTI A SVĚTA

V naší mateřské škole se zaměstnanci ztotožnili s modelem přirozených lidských potřeb A. Maslowa. Chápeme, jak je důležité jejich uspokojování od nejnižších fyziologických potřeb po nejvyšší potřebu, potřebu seberealizace. Je to cesta postupného uvědomění si vzájemné harmonické symbiózy bytí. Při práci s dětmi respektujeme individualitu každého dítěte, jeho potřeby a jedinečnost. Princip Respekt k přirozeným lidským potřebám jednotlivce v celku společnosti a světa uplatňujeme ve vztahu mezi zaměstnanci, rodiči, veřejností ve všech 12-ti zásadách podpory zdraví.

Potřeby

seberealizace:

sebenaplnění,
potřeba uskutečnit
to, čím daná osoba
potenciálně je

Potřeby uznání:

sebedůvěry, sebeúcty, prestiže

Potřeby sounáležitosti:

lásky, náklonnosti, shody a ztotožnění,
potřeba někam patřit

Potřeby bezpečí:

jistoty, stálosti, spolehlivosti, struktury, pořádku,
pravidel a mezí, osvobození od strachu, úzkosti a chaosu

Fyziologické potřeby:

potřeba potravy, tekutin, vyměšování, kyslíku, přiměřené teploty,
pohybu, spánku a odpočinku, sexuálního uspokojení, vyhnutí se bolesti

Cesta k naplňování principu podpory zdraví – I. Respekt k přirozeným lidským potřebám jednotlivce v celku společnosti a světa:

- Přistupovat ke zdraví jako k celku vzájemně propojených součástí.
- Ujasňovat si postoj ke zdraví a zdravému životnímu stylu.
- Vytvářet funkční, estetické, podnětné a hygienicky nezávadné prostředí pro pohodu všech.
- Vytvářet prostor, čas a prostředky pro spontánní hru jako hlavní a seberozvíjející činnosti vycházející z přirozených potřeb a zájmů dítěte.
- Ochraňovat a posilovat organismus dítěte, zabezpečovat dostatek spontánního pohybu.
- Nabízet dětem řízený pohyb a tím podporovat jejich celkovou tělesnou a duševní pohodu.

- Zajišťovat pestrou a vyváženou stravu ovlivňující tělesnou a duševní pohodu.
- Stanovovat a dodržovat rámcová pravidla, která umožňují pružné rozhodování a uspokojování individuálních potřeb s ohledem na potřeby všech zúčastněných.
- V každé třídě vytvářet přirozené prostředí pro socializaci zařazováním dětí všech věkových skupin.
- Vytvářet bezpečné sociální klima na základě vzájemné důvěry, úcty, empatie a solidarity mezi všemi skupinami společnosti.

II. ROZVÍJENÍ KOMUNIKACE A SPOLUPRÁCE

Uvědomujeme si, že osobnost a profesionalita zaměstnanců významně ovlivňuje chování a jednání všech zúčastněných. Se zájmem podporujeme otevřený přístup a aktivní spoluúčast při vzájemné komunikaci a spolupráci. Rádi přijímáme smysluplné podněty, které vedou k růstu a rozvoji. Žijeme v prostředí, ve kterém se lidé nebojí projevit svůj názor a pohled na svět a ze kterého čerpáme inspiraci a energii k práci. Princip Rozvíjení komunikace a spolupráce také prochází všemi 12-ti zásadami podpory zdraví k dětem, zaměstnancům, rodičům i veřejnosti.

Cesta k naplňování principu podpory zdraví – II. Rozvíjení komunikace a spolupráce:

- Aktivně se podílet na životě a rozvoji obce, obohacovat její kulturní růst.
- Aktivně spolupracovat se základními školami, zajišťovat dětem nestresující vstup do základních škol.
- Jednat s rodiči na základě tolerance, respektu, partnerství a otevřenosti.
- Podporovat přínosné vlivy rodiny, nahrazovat nedostatečné a nevhodné kompenzovat.
- Uplatňovat řízení založené na vedení lidí, spoluúčasti, spoluzodpovědnosti a spolupráci všech zúčastněných.

3.2 Dvanáct zásad podpory zdraví v MŠ – podmínky formálního kurikula

MATEŘSKÁ ŠKOLA ZLEPŠOVATELŮ 27

Z/P 1

Učitelka podporující zdraví

Učitelky mají v naší mateřské škole významnou a váženou roli.

Celou svojí osobností se vzájemně ovlivňujeme a směřujeme nejen děti, ale i rodiče. Jsme vzorem svým příkladným, pozitivním a pravdivým jednáním, chováním, životními i profesními zkušenostmi, sebevzděláváním, životním stylem, postoji, hodnotami, humorem. S laskavou důsledností a citlivostí provázíme děti důležitým životním obdobím rozvoje lidské osobnosti a této zodpovědnosti jsme si vědomy. Vnímáme každé dítě jako svobodnou osobnost, která má své individuální potřeby a tempo. Vedeme děti k samostatnosti, ke spolupráci s druhými, k zodpovědnosti za své chování a rozhodnutí, k hlubokému uvědomění svých hodnot, svého talentu, k sebeúctě, zdravému sebevědomí, k přemýšlení (ne opakování), poznávání lidských, morálních hodnot a postojů, k respektování pravidel soužití a také k úctě, pochopení a respektování všech ostatních.

Naladění učitelek, dlouhodobé společné soužití učitelek na třídě, jednotné působení na děti, příkladné budování vzájemného respektu a porozumění blahodárně působí na celkovou třídní atmosféru pohody a bezpečí.

Cesta k naplnění zásady č. 1 - Učitelka podporující zdraví:

- vzájemné náslechy u ostatních učitelek
- pedagogické vedení začínajících učitelek
- sebevzdělávání učitelek, účast na seminářích, studium literatury
- jednotný přístup k dětem, pravidla v mateřské škole i na zahradě
- osobní odpovědnost za naplňování programu MŠ
- každodenní sebehodnocení
- aktivní odpočinek učitelek ve volném čase
- spontánní vyjadřování a pojmenovávání pocitů
- dodržování pitného režimu, příkladné stravování a konzumace zdravých jídel
- spoluvytváření tradic a rituálů tříd

Z/P 2

Věkově smíšené třídy

Práce s věkově smíšenými dětmi nás velice baví a naplňuje.

Věkově smíšené třídy nabízejí svým záměrným co největším věkovým rozložením dětí přirozené prostředí pro vzdělávání dětí a přibližují se věkovému složení rodiny. Umožňují dětem volit činnosti podle jejich schopností, ne podle věku. Vedou starší děti k pomoci mladším dětem, mladší děti k pozorování a napodobování starších dětí při činnostech. Každé dítě má možnost najít si jednotlivého kamaráda nebo skupinu dětí v jiné než své věkové skupině. Každé dítě má možnost dle svého vývojového stádia volby mezi spontánní hrou nebo jednoduchými či náročnějšími činnostmi. Přátelské vztahy mezi dětmi v mateřské škole podporujeme a usměrňujeme jasnými a společně pochopenými pravidly chování a jednoduchými hudebními znělkami, na které děti okamžitě reagují.

Společné chvíle prožíváme v komunitním kruhu, vzdělávání dětí realizujeme hlavně prostřednictvím individuálních a skupinových činností, v odpoledním kroužku se za přítomnosti rodičů věnujeme pouze předškolákům a dětem s odkladem školní docházky. Velkou výhodou smíšených tříd je malý počet dětí, které nastupují v září daného roku na uvolněná místa dětí, které zahájily docházku v základních školách. Nové děti se pohodověji začleňují do již stabilního kolektivu dětí.

Cesta k naplnění zásady č. 2 - Věkově smíšené třídy

- hračky a pomůcky dle složení třídy

- činnosti pro všechny věkové skupiny

Z/P 3

Rytmický řád života a dne

Den v naší mateřské škole začíná a končí osobním předáním dítěte rodičem nebo jiným rodinným příslušníkem, vzájemným přivítáním a sdělením důležitých, aktuálních informací.

Je částečně organizován, má určitý řád, pravidla, ale i míru svobody. Respektuje biorytmy, přirozené potřeby dětí, přání dětí i rodičů. Je přizpůsoben aktuálnímu počtu dětí ve třídě a třeba i příznivému či nepříznivému počasí. Vychází z potřeb zdravé životosprávy, dodržuje 3 hodinový interval mezi jídly. Umožňuje rodičům příchod a odchod z mateřské školy podle jejich potřeb, nicméně s respektováním jasných pravidel a režimu mateřské školy. Celodenní program zajišťuje střídání her, činností a odpočinku. Činnosti probíhají v pohodové atmosféře, jsou převážně skupinové nebo individuální a mají klidné přechody, které podporují jednoduché hudební znělky s textem. Pomocí těchto hudebních znělek děti dostanou pokyn k hygieně před svačinou, obědem, k podávání ovoce nebo zeleniny, k uklidku hraček, k nalévání vody a čaje, k pozvání do komunitního kruhu, k činnostem pro školáky. V průběhu dne dětem dopřáváme dostatek času pro spontánní hru a volnost chápeme jako svobodu v jeho rozhodování o vlastní aktivitě. Den je řízen základními pravidly a další pravidla si s dětmi na základě vzniklé situace vytváříme. V komunitním kruhu se dle potřeby společně setkáváme, používáme pravidlo naslouchání, sdělujeme své prožitky, řešíme vzniklé problémy, situace, vyjadřujeme pocity, své názory.

Cesta k naplnění zásady č. 3 - Rytmický řád života a dne:

- třídní pravidla a hudební znělky
- výtvarný projekt „Jak vypadá den v naší mateřské škole“
- pravidla konkrétních potřeb a soužití s rodiči
- řešení provozních obtíží ve prospěch dětí
- půlhodinové odpočívání dětí s malou potřebou spánku
- využívání přestávky v práci

Z/P 4

Tělesná pohoda a volný pohyb

Chápeme, že pohyb je aktivita, která vychází z přirozených potřeb každého dítěte.

V naší mateřské škole mají děti dostatek prostoru, času a motivace ke spontánnímu pohybu v herně a na školní zahradě. Herna je vybavena zabudovanými prvky, a to horolezeckou stěnou s vysokou dopadovou zíněnkou, žebřinami, velkou průlezkou se šplhacími tyčemi a zrcadlem, ve kterém děti pozorují své pohyby a držení těla. Další prvky, jako klouzačka, malé žebřiny, lavičky a jiné cvičební nářadí jsou umístěny volně v prostoru. Děti vedeme k tomu, aby dokázaly odhadnout své síly. Neomezujeme je v pohybu strachem o jejich bezpečnost. Bezpečnost dětí jsme ošetřili pravidly, jejichž dodržování důsledně kontrolujeme. Např. Ve třídě chodíme krokem, Kloužeme po zadečku, Na žebřinách cvičí jen 2 děti, Po svačině máme klidné hry atd. Dle potřeby zařazujeme pohybové chvílky s klavírem, CD nahrávkami nebo s přirozeně laděnými nástroji, dechová cvičení, relaxační cvičení, pasivní i aktivní muzikoterapii, nikdy však nesoutěžíme. Střídáme činnosti s odpočinkem, který si děti mohou i samy v soukromí dopřát v koutku na pohovce. Dbáme na přiměřenost oblečení dětí a optimální teplotu vzduchu. Kvalitu vzduchu, hlavně v případě inverzního počasí, podporují čističky vzduchu v mateřské škole. K mimoškolním aktivitám vyhledáváme dětem vhodná a kvalitní místa. V zimě jezdíme 5 dní na lyžařský výcvik, jednou ročně 5 dní na pobyt v přírodě do ekologického střediska Švagrov a do Fryčovic na 10 lekcí plaveckého výcviku.

Naše přírodní zahrada „V rytmu živlů“ má dostatek travnaté plochy k volnému pohybu a hrám dětí a je dle projektu vybavena prvky, které zastupují jednotlivé živly – oheň, voda, vzduch a země. Dále viz. Z/P 7 Podnětné prostředí.

Cesta k naplnění zásady č. 4 - Tělesná pohoda a volný pohyb:

- polodenní výlety
- pobyt venku i za nepříznivějšího počasí, s ohledem na inverzi, vhodné oblečení a obuv
- pohybové hry na zahradě
- vycházky do přírody, pobyty v Bělském lese
- zdravotní cviky
- individuální nebo skupinové cvičení s dětmi
- tělocvičné názvosloví a povely
- solná jeskyně
- jóga pro děti
- otužování dětí vodou, vzduchem, sluncem

Z/P 5 Správná výživa

Hodně pozornosti věnujeme zdravému stravování, které má na starosti vedoucí školní jídelny.

Na základě svého zdravého životního stylu a přesvědčení příznivě ovlivňuje celou oblast stravování v naší mateřské škole. Nápomocny jí jsou paní kuchařky, které jsou ochotné a vstřícné ke všem novinkám, receptům a neobvyklým surovinám. Výsledkem spolupráce je velice pestrý a vyvážený jídelníček, bohatý na dostatek ovoce, zeleniny, nízkotučných výrobků, libového masa, ryb, drůbeže, luštěnin, sacharidů, hrubé vlákniny, vitamínů, minerálních látek. Některá jídla děti ze začátku odmítají, protože je podle vzhledu ani chuti neznají z domova. Proto se učitelky snaží svým příkladem a pozitivním přístupem děti motivovat k ochutnávkám. Do jídla děti nenutíme, respektujeme individuální potřebu dítěte a jeho osobní tempo. Děti upozorňujeme na dodržování pitného režimu formou klavírní znělky „Chystáme hrníček na čajíček, na vodičku“. Mají volbu mezi čistou vodou nebo málo slazeným čajem, který dětem naléváme do, z domova přinesených, keramických hrníčků. Děti si dopoledne natírají pomazánky, při obědu si samy chystají talíř, lžičky, příbor a své vlastní látkové prostírání. Mohou si říct o velikost porce a starší děti samy nalít polévku. Mateřská škola se zapojila do projektu „Obědy do škol III“- Poskytování bezplatné stravy dětem ohroženým chudobou ve školách z prostředků OP PMP v Moravskoslezském kraji III.

Cesta k naplnění zásady č. 5 - Správná výživa:

- omezování sladkostí
- ochutnávky pomazánek pro rodiče
- postupná svačina v rozmezí půl hodiny
- nabídka receptů
- ankety pro rodiče
- osvětová činnost-články, besedy
- příprava pokrmů-pomazánek, tepelně upravených jídel
- kontrola výdeje jídla a průběhu stravování dětí vedoucí školní jídelny

Z/P 6 Spontánní hra

Spontánní hra je v naší mateřské škole hlavní činností a přirozenou potřebou dětí.

Pomocí hry dítě poznává, prožívá a uvědomuje si svoji identitu, učí se zvládat vzniklé situace, osvojuje si zdravé životní návyky, učí se chápat souvislosti a to, jaký má osobní vliv na ostatní děti a zpětně, jaký vliv mají ostatní děti na něho.

Při příchodu do mateřské školy děti samy hru vyhledávají nebo vstupují do rozehraných her ostatních dětí. Některé využijí místo k odpočinku a samotě. Respektujeme vývojové zvláštnosti jednotlivých dětí, potřebu některých dětí hrát si samo. Víme, že děti potřebují ke hře dostatek místa, volnosti, podnětů a času. Děti si hrají ve volném prostoru, a to v herně nebo ve třídě a v herních koutcích, na

židličkách sedí jen při výtvarných a pracovních činnostech. Rády si hrají s kinetickým pískem, který je příjemný na dotyk, nikdy nevysychá a snadno se tvaruje. K hračkám mají volný přístup. Vědí, že každá hračka má své dané místo. Výsledky svých her a činností si mohou uchovat. Při pěkném počasí přenášíme hry a činnosti na zahradu.

Sledujeme stádia vývoje dětí. Dobu, kdy je dítě schopno organizovaného učení a kdy je schopno dát přednost organizovanému učení před spontánní hrou. Tehdy dochází k rozdělení dětí na skupinky, kdy jedna skupinka pokračuje ve spontánní hře a druhá se věnuje organizovaným činnostem.

Rodiče zapojujeme do her a činností dětí a jsme rádi, když s námi v mateřské škole pobývají.

Cesta k naplnění zásady č. 6 - Spontánní hra:

- pracovní ponky a nářadí
- ohraničené herní koutky
- druhy materiálů-dřevo, přírodniny, látka, písek ...
- později přichází děti a spontánní hra
- hračky a pomůcky pro námětové, konstruktivní, experimentální, pohybové, výtvarné a pracovní hry

Z/P 7

Podnětné věcné prostředí

Naše mateřská škola je pro děti a zaměstnance místem neustálých změn, pohybu, budování a tvoření.

Vybudování útulného, uspořádaného, příjemného a inspirativního prostředí třídy, které by dětem poskytovalo dostatek podnětů a prožitků je vizitkou učitelek a jejich kvalit-míře kreativity, fantazie, nápadů, vkusu, výtvarného citění a zručnosti. Pod jejich vedením je celá naše mateřská škola vyzdobena dětmi obrázky různých výtvarných technik a velikostí, od malých výkresů, po role papíru a skleněných tabulí oken.

Mateřská škola je vybavena jednou interaktivní tabulí, kterou děti ovládají pomocí měsíčních tematických programů. Přirozeně laděné nástroje jsou typickou součástí naší mateřské školy (djembe bubny, tibetské misky, šamanské bubny, deštné hole, gongy, utar, didgerido, salašnická fujara, koncovka, ústní harfa). Mají terapeutické účinky. Děti a rodiče mohou při aktivní a pasivní muzikoterapii nebo muzikoterapeutických pohádkách pod vedením ředitelky mateřské školy relaxovat. Při muzikoterapii probíhá zklidnění, hluboká relaxace, harmonizace, odeznívání psychosomatických tenzí a spamů. Dochází k uvolnění emočních energetických bloků. Rytmické bubnování a muzikoterapeutická hudba aktivuje centra mozku v obou hemisférách, čímž dochází k propojování levé a pravé mozkové polokoule.

Pro zaměstnance jsme vkusně zrealizovali společnou denní místnost s osobními skříňkami, knihovnou, sedačkou, stolkem a lednicí. Za velkou výhodu pokládáme jídelnu.

Zahradu po obvodu obklopuje 40 vzrostlých stromů, které svým stářím a silnými kořeny symbolizují moudrost předků, přírody a přírodních zákonů. Vnímáme je jako stabilní základ pro změnu zahrady, která nastala v měsíci duben 2020 vybudováním přírodní zahrady s názvem „V rytmu živlů“. Stala se inspirativním, kreativním a podnětným celoročně využitelným místem ke hrám, činnostem a setkávání všech zúčastněným. Dětem nabízí dostatek lákavých míst pro volný pohyb a kreativitu.

Název projektu je v souladu s naším hudebním zaměřením, které je specifické svými jednoduchými rytmy, zvuky a energiemi muzikoterapie, přirozeně laděných nástrojů a autentických písní a tanců o přírodních živlech. Podstatnou část travnatého prostoru jsme zachovali dětem k volnému pohybu. Další část zahrady patří neposečenému místu a dětem k pozorování vysoké trávy, kvetoucích květin a motýlů. Rozcestník upozorňuje na hlavní herní prvky-zástupce jednotlivých živlů, ukazuje, kde sídlí ředitelka MŠ, jako náčelnice kmene Harmonie. Na balančních prvcích, kopci s tunelem a volně uložených kmenech stromů si děti zkouší odvahu, sílu, obratnost a rovnováhu. Hmatový chodník jim slouží k vnímání různých povrchů přírodních materiálů (šišky, drcená kůra, písek, seno, kamínky, mech, hlína, kašany, ořechy ...) bosými chodidly nebo rukama. Zvonkohry a xylofon rozvíjejí dětskou kreativitu a zájem dětí o hudbu. Hmyzí hotely jsou umístěny na suchém a slunném místě zahrady a svými různorodými materiály zvyšují výskyt druhů bezobratlých živočichů, které děti

pozorují. Indiánská vesnička z vrbového proutí poskytuje dětem úkryt před sluncem, soukromí k hrám a možnost pozorovat rychlý růst proutí. Bylinkovou zahrádku děti okopávají, zalévají, bylinky sbírají a suší. Z vhodných rostlin vytváříme další, celoročně kvetoucí, zahrádku. V tvořivých dílnách si děti procvičují jemnou motoriku, představitivost, kreativitu a vnímání struktury různých materiálů. Sluneční hodiny jsou pomůckou pro jednoduché vysvětlení pohybu Slunce a Země. V prameništi pozorujeme ptáčky, které láká tekoucí voda a stává se pro ně pitným zdrojem. Ohniště s posezením nám nabízí teplé a příjemné místo k přátelským setkáním se zpěvem, tancem a bubnováním a hledaným místem k ukládání spadlých větví.

Cesta k naplnění zásady č. 7 - Podnětné věcné prostředí:

- realizace živelné přírodní zahrada „V rytmu živlů“
- zahradní hračky a nářadí
- počítač, počítačová učebna v ZŠ
- hračky, knihy, pomůcky pro všechny věkové skupiny dětí
- rekonstrukce sociálního zařízení zaměstnanců
- výměna PVC v celé mateřské škole
- nová lehátka, 2 zatahovací dveře

Z/P 8

Bezpečné sociální prostředí

V naší mateřské škole se s dětmi i rodiči navzájem oslovujeme jmény.

Toto oslovování zpříjemnilo a uvolnilo atmosféru v mateřské škole a překvapivě posílilo úctu, respekt k nám a přátelství mezi námi všemi. Vzájemná spolupráce a komunikace je vstřícnější, jednodušší, pravdivější a otevřenější. Je pro děti v jejich bezbranném období základem k vytváření místa bezpečí a pro nás pracovištěm pohody, klidu a radosti. V takových podmínkách a pod profesionálním, spravedlivým,

citlivým a laskavě důsledným přístupem a vedením učitelek se dítě cítí přijato, zdravě dozrává, rozvíjí se, posiluje duševní odolnost, sebevědomí, uvědomuje si své hodnoty, přijímá zodpovědnost, naučí se o sebe i ostatní postarat. Dobře víme, jak pocit bezpečí v naší mateřské škole mohou narušit zdravotní, rodinné problémy, špatná nálada nebo problémové situace, vyvolané rodiči, dětmi nebo zaměstnanci. Pracovní i osobní vztahy mezi zaměstnanci jsou přátelské a důvěrné. Chováme se k sobě s úctou, s porozuměním, spolupracujeme a vzájemně si pomáháme bez ohledu na věk a pracovní pozici. Pedagogičtí i nepedagogičtí zaměstnanci mají k dětem i rodičům pozitivní a vstřícný přístup.

Cesta k naplnění zásady č. 8 - Bezpečné sociální prostředí:

- právní ochrana-1 dlouhodobě problémoví rodiče
- úroveň a profesionalita v jednání s rodiči

Z/P 9

Participativní a týmové řízení

Participativní a týmové řízení, který ředitelka mateřské školy podporuje, je založeno na úctě a respektu k sobě samému i k druhým, zájmu, na toleranci, diskusi, vytváření prostředí bezpečí a důvěry, přátelské atmosféře, otevřenosti a upřímnosti.

Styl řízení vede k pozitivní pracovní atmosféře, k větší motivaci, samostatnosti, angažovanosti a zodpovědnosti všech zaměstnanců. Ředitelka mateřské školy k této participaci, komunikaci a vzájemné pomoci všechny zaměstnance motivuje. Dává jim prostor pro vlastní tvůrčí práci a příležitost vyjádřit se. Poskytuje ostatním zpětnou vazbu, respektuje názory druhých, má zájem o výsledky jejich práce. Zaměřuje se na pozitivní stránky, ke každému přistupuje individuálně. Sama se neustále vzdělává a ostatní ve vzdělávání podporuje. Snaží se o spravedlivé ocenění a hodnocení. Dobře zná přednosti a schopnosti každého zaměstnance.

Cesta k naplnění zásady č. 9 - Participativní a týmové řízení:

- společné akce celé organizace
- vnitřní pravidla mezi zaměstnanci

Z/P 10 Partnerské vztahy s rodiči

Rodiče jsou našimi nejbližšími a nejdůležitějšími partnery.

Na vstup do mateřské školy připravujeme děti i rodiče tzv. adaptačním programem. Rodiče se účastní her a činností. Sledují, jak se jejich dítě projevuje, seznamují se s kolektivem dětí i zaměstnanců, se životem a organizací dne. Pohybují se v prostoru, ve kterém získávají kvalifikované informace z oblasti předškolního vzdělávání a tím si vytvářejí konkrétnější představu o zvláštích a potřebách dětí a vhodných přístupech a postupech, kterými pak mohou ovlivnit i kvalitu výchovy ve své rodině. Pobyt rodičů v MŠ tak umožňuje vzájemné poznávání. Nám způsob života rodiny, který respektujeme, rodičům způsob života mateřské školy. Postupně poznávají, zda je o jejich dítě dobře postaráno, zda mateřská škola splňuje jejich představy. Když se ubezpečí, mohou se v klidu věnovat svému zaměstnání.

Další čas prožívají rodiče s dítětem na četných odpoledních akcích, setkání formou besídek však nepodporujeme.

Chápeme, že otevřené partnerství znamená otevřené oboustranné jednání. Spokojenost rodičů zjišťujeme formou anonymních anket a dotazníků. Zjišťujeme jejich názory, reakce na určité problémové situace, nedorozumění. Následně můžeme usměrňovat a vysvětlovat vše i našim pohledem. Jsme připraveni přijímat kritiku, trpělivě vysvětlovat. V případě nezralosti dítěte pro docházku do ZŠ taktně sdělíme rodičům náš názor podpořený konkrétními výsledky diagnostiky, kreseb a pracovních listů dítěte. Máme registrované Sdružení rodičů Harmonie.

Cesta k naplnění zásady č. 10 - Partnerské vztahy s rodiči:

- pravidla soužití s rodiči
- informování rodičů o MŠPZ, KMŠPZ, zdravém životním stylu, tematických částech
- anonymní schránka pro rodiče
- tvorba dokumentů a projektů s rodiči
- brigády s rodiči
- přednášky, besedy, semináře pro rodiče
- půjčování odborné literatury
- pravidelné setkávání členů Sdružení rodičů Harmonie
- organizování akcí rodiči – Sdružení rodičů Harmonie
- vydávání časopisu Pohodička

Z/P 11 Spolupráce mateřské školy se základní školou

Děti připravujeme v činnostech pro starší děti na novou roli-školáka. Děti, které jsou zralé pro školní docházku, samy vyhledávají v mateřské škole činnosti školského charakteru.

Naše mateřská škola prozatím spolupracuje se 2 základními školami. Nejdéle se základní školou Provaznická 64, na kterou přechází z naší mateřské školy největší počet dětí. Děti znají cestu do této školy. Každoročně ji navštěvujeme v převlečení 3 králů, s písni a přáním do nového roku a rodiče děti vodí pravidelně do školy na kroužek pro školáky. Pro rodiče budoucích školáků připravujeme besedu s učitelkou 1. třídy a v ukázkové vyučovací hodině sledujeme, jak si vedou naše bývalé děti, které se spokojeně učí společně v jedné třídě.

Se základní školou Klegova 27 spolupracujeme teprve třetím rokem. Aktivita vychází ze strany základní školy nabídkami klubu „Předškoláček“ a aktivitami, kterých se vždy s dětmi účastníme.

I když s dalšími základními školami blíže nespolupracujeme, vždy informujeme rodiče o zápisech do 1. tříd a o aktivitách, které nám školy zasílají.

Cesta k naplnění zásady č. 11 - Spolupráce mateřské školy se základní školou:

- plán spolupráce se ZŠ Mitušova 16 a Březinova 52
- zdravý přechod z MŠ do ZŠ, spolupráce s učiteli 1. tříd
- informace o vzdělávacích programech základních škol
- návštěvy mezi MŠ a ZŠ
- využití prostor základních škol (tělocvična, hřiště, učebna PC)

Z/P 12

Začlenění MŠ do života obce

Nová paní místostarostka projevuje o mateřské školy i základní školy velký zájem. Oblasti školství rozumí a pro nás má spolupráce se zřizovatelem s její podporou větší smysl a motivaci. Dobrou spolupráci a vztahy máme i s paní vedoucí a pracovníci odboru školství.

Naši mateřskou školu prezentujeme v prostorách Úřadu městského obvodu Ostrava-Jih na třech prezentačních tabulích. Dvakrát ročně ji tematicky obměňujeme výtvarnými pracemi dětí, fotografiemi a informacemi o našich pracovištích. Tradičně chodíme s dětmi v převlečení ježibab, s pohádkovou písni a ukulele vymést kanceláře pana starosty, paní místostarostky, paní vedoucí odboru školství a ostatních pracovníků a před adventem poděkovat za spolupráci a popřát do nového roku s perníkovými svícnými a adventními věnci.

Cesta k naplnění zásady č. 12 - Začlenění MŠ do života obce:

- projekt dětí „Mapa O-Jih“ s fotografiemi důležitých míst (vycházky s dětmi)
- spolupráce s redaktorem Jižních listů
- oslavy a akce pro ÚMOB O.-Jih a veřejnost
- setkání se zajímavými obyvateli obce
- vánoční koncert v kostele
- bubnování pro veřejnost
- výlety do blízkého okolí a významná místa
- hudební programy pro seniory
- TV pořad „Naše MŠ v rytmu, pohybu a tvoření“

3.3 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

V naší mateřské škole integrujeme ve třídě maximálně 1 dítě se zdravotním postižením-vadou řeči, s přiznanými podpůrnými opatřeními.

Logopedická intervence probíhá v mateřské škole s dítětem 1 x týdně pod vedením logopedické asistentky, která pracuje jako pedagogický pracovník v odloučeném pracovišti MŠ Mitušova 4. Logopedická asistentka úzce spolupracuje s PPC a s PPP, se zákonnými zástupci dítěte a navazuje blízký a přátelský vztah s integrovaným dítětem.

Cesta k naplnění podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami:

- přehled o ostatních dětech s narušenou komunikační schopností v péči logopedů
- dechová a artikulační cvičení s dětmi, gymnastika mluvidel
- správný řečový vzor pedagogických pracovníků
- záměrné rozvíjení vzájemné komunikace
- rozvoj aktivní i pasivní slovní zásoby v každodenních činnostech
- rozvoj sluchových schopností a jemné motoriky

3.4 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

V naší mateřské škole podporujeme děti ve všech oblastech. Vedeme děti k samostatnosti a k zodpovědnosti k sobě i k druhým. Formou kladených otázek učíme děti přemýšlet, ne opakovat. Rozvíjíme v dětech fantazii a logické myšlení a naše děti tak v základních školách a gymnáziích vynikají v matematice.

V dětech rozvíjíme smysl pro rytmus a pohyb. Prostřednictvím přirozeně laděných nástrojů, muzikoterapie a bubnování na djembe bubny nabízíme dětem podněty pro podporu a rozvoj hudebního a pohybového citění.

Muzikoterapie vede k harmonizaci a ke zklidnění dětí, bubnování na djembe bubny a střídáním obou rukou k propojování obou hemisfér a k návyku soustředění se k jiným činnostem. Setkání dětí s rytmem a přirozeně laděnými nástroji se v naší mateřské škole stává prvotním podnětem k dalšímu a dlouhodobému rozvoji hudebního talentu, který po mateřské škole dále rozvíjejí zákonní zástupci prostřednictvím výuky tance, hry na flétnu, kytaru, klavír, housle, akordeon i hry na bicí soupravu v uměleckých školách.

Cesta k naplnění podmínky vzdělávání dětí nadaných:

- rozvoj celého potenciálu osobnosti dítěte
- pestrost a rozmanitost vzdělávací nabídky
- efektivní, komplexnější úkoly s možností variace obtížnosti
- konzultace dalších postupů se zákonnými zástupci nadaných dětí

3.5 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

V naší mateřské škole se vzdělává malý počet dětí od dvou do tří let.

Již několik desítek let se do naší mateřské školy v období zápisů přihlašuje větší počet dětí, než nabízí volná kapacita po odcházející dětech do základních škol. Na základě kritérií jsou na volná místa přijaty děti dle věku od nejstarších k mladším. Zákonným zástupcům dětí, které se do daného počtu volných míst nedostanou, nabízíme naše odloučená pracoviště. Mezi těmito dětmi bývají zpravidla i děti od dvou do tří let, které směřujeme přímo do odloučeného pracoviště Mitušova 4. V mateřské škole Mitušova 4 se těmto dětem věnují nejen pedagogické pracovnice, ale také chůva.

Děti od dvou do tří let mohou být přijaty i během školního roku za předpokladu, že se uvolní místo ke vzdělávání odchodem již vzdělávaného dítěte z důvodů odstěhování apod. Převážně se u nově přijímaného dítěte jedná o mladšího sourozence, který prostředí mateřské školy zná od svého narození pobýváním v mateřské škole se zákonným zástupcem a starším sourozencem. Adaptace tohoto dítěte bývá přirozenější a pohodovější.

Cesta k naplnění podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let:

- vhodné didaktické a relaxační pomůcky pro děti
- podnětné a bezpečné hračky
- úložný prostor na náhradní oblečení
- průběžný odpočinek a úprava denního režimu
- dále viz. Informační materiál ke vzdělávání dětí od 2 do 3 let

MATEŘSKÁ ŠKOLA MITUŠOVA 4

Z/P 1

Učitelka podporující zdraví

V naší MŠ pracuje šest učitelek. Jsme tvořivé, máme radost z toho, co vytváříme a předáváme druhým. Je pro nás důležité uchovávat prostředí pohody a porozumění, pracujeme týmově, obracíme se na sebe s důvěrou. Vystupujeme přirozeně, dodržujeme pravidla slušnosti a zdvořilosti nejen mezi sebou, ale i k rodičům a veřejnosti. Svým přístupem motivujeme děti zabývat se činnostmi, o které mají zájem, ke kterým se mohou vracet a dále je rozvíjet. Dodržujeme společně nastavená pravidla. Máme vytvořena stejná pravidla ve třídách, protože chceme docílit jednotného působení na děti. Oslovujeme děti jménem, a i děti nás takto oslovují. Vytváříme tradice a rituály třídy a MŠ – pořádáme kulturní akce pro rodiče s dětmi, které nás naplňují a velmi baví. Víme, jaké máme nedostatky a snažíme se je eliminovat.

Cesta k naplnění zásady č. 1 - Učitelka podporující zdraví:

- Jednotné působení učitelek ve třídě na děti
- Aktivní pomoc začínajícím učitelkám
- Semináře v oblasti zdravých životních návyků a uplatňovat tyto vědomosti a zkušenosti na dětech – jóga, aerobik, relaxační a aktivizační techniky
- Prevence syndromu vyhoření
- Ve svém volném čase se věnovat aktivnímu odpočinku
- Příležitost k vhodnému, pro mne přiměřenému pohybu
- Autenticita (mé slovní projevy jsou v souladu s činy)
- Zásady hlasové hygieny
- Vyjadřuji a pojmenovávám své pocity
- Vzor dětem i rodičům k napodobování svým zdravým způsobem života a chováním
- Spoluvytvářím tradice a rituály třídy i mateřské školy

Z/P 2

Věkově smíšené třídy

Všechny třídy v naší MŠ jsou věkově smíšené a jsou v ní zařazeny děti ve věku od 2,5 – 7 let. Snažíme se rozdělovat děti do tříd rovnoměrně nejen podle věku, ale i podle pohlaví. Umožňujeme zařazení dětí s podpůrnými opatřeními formou integrace – v této době integrujeme 2 děti s II. stupněm podpůrného opatření. Při rozdělování dětí do tříd dbáme také na přání rodičů a na sourozenecké a kamarádké vztahy mezi dětmi. Snažíme se třídy vybavovat nábytkem, hračkami, materiálem i pomůckami vzhledem k rozdílnému věku dětí. Respektujeme vývojové a individuální zvláštnosti dětí, pozorujeme a poznáváme individualitu každého dítěte a plánujeme další kroky k jeho dalšímu rozvoji. K tomuto využíváme individuální činnosti. Ve skupinových činnostech zase stupňujeme náročnost činností a motivujeme tak mladší děti, aby mohly pozorovat starší se zájmem o budoucí úkoly. Podporujeme u dětí spolupráci a vedeme starší děti k pomoci mladším. Dbáme na rozvoj dětí s povinnou předškolní docházkou. Rodiče mají možnost účastnit se odpoledního kroužku „Předškoláček“, který vedou paní učitelky, které se postupně střídají vždy s určitým tématem. Nabízíme tak rodičům pohled na školní zralost svého dítěte a konzultujeme individuální možnosti každého dítěte.

Cesta k naplnění zásady č. 2 - Věkově smíšené třídy

- Konzultace s rodiči – předškoláči
- Vybavenost tříd hračkami pro všechny věkové skupiny
- Třídní funkce, při kterých se děti učí odpovědnosti.

Z/P 3 Rytmický řád života a dne

Umožňujeme příchod do mateřské školy a odchod z MŠ podle potřeb dítěte a podmínek rodičů. Podporujeme rodiče při první návštěvě MŠ, konzultujeme s nimi adaptační proces každého dítěte, upozorňujeme na psychickou náročnost vstupu dítěte do MŠ a na nutnost pozvolné adaptace dítěte za přítomnosti rodiče nebo jiné blízké osoby. Děti si mohou přinést z domova oblíbenou hračku – plyšáka a mít ji podle potřeby u sebe. Víťáme děti s dobrou náladou, každé dítě i rodiče osobně přivítáme a předáme si důležité informace. Pomůžeme dítěti plynule se zapojit do činností a her. Stanovujeme si s dětmi s dětmi smysluplná a srozumitelná pravidla soužití ve třídě i pravidla bezpečnosti v budově mateřské školy a na školní zahradě. Zajišťujeme bezpečnost dětí při všech činnostech a aktivitách. Děti mají v průběhu dne dostatek času pro spontánní hry a spontánní pohyb. Respektujeme individuální tempo jednotlivých dětí a umožňujeme jim dokončit činnost. Včas upozorňujeme děti, že činnost bude třeba ukončit. Střídáme náročnější činnosti méně náročnějšími, podporujeme děti v odpočinku. Snažíme se o plynulé přechody mezi činnostmi.

Cesta k naplnění zásady č. 3 - Rytmický řád života a dne:

- Motivovat rodiče, aby přicházeli do MŠ dříve z důvodů zapojení se do činností a společných aktivit.
- Motivovat rodiče k včasnému vyzvedávání dětí z MŠ
- Prodloužit dobu strávenou s dětmi venku min. na 2 hodiny
- Hledat řešení provozních obtíží tak, aby to nebylo na úkor dětí (přesouváním do jiných tříd, dělení tříd)
- Umožnit dětem s malou potřebou spánku vstávat po půl hodině a věnovat se jiné činnosti.
- Možnost každému zaměstnanci využít přestávku v práci díky promyšlené organizaci pracovní doby.
- Organizovat nadstandartní aktivity v rámci vzdělávací nabídky ŠKPZ tak, aby nezatěžovaly děti (např. narušováním plynulosti průběhu dne) a byly v náplni práce učitele/učitelky.

Z/P 4 Tělesná pohoda a volný pohyb

Třídy jsou pro volný pohyb dětí dostatečně prostorné, vybavené nábytkem, který odpovídá velikosti dětí. Teplota v místnosti je nastavená na 21 až 23°C, paní školnice pravidelně větrají. Dbáme na to, aby rodiče oblékali děti přiměřeně teplotám v místnostech. Rozvíjíme u dětí návyky sebeobsluhy při činnostech (na toaletě, při oblékání, obouvání, čištění nosu, stolování apod.). Vytváříme a upevňujeme hygienické, kulturní a pracovní návyky. Volné hře a pohybu dětí necháváme optimální prostor i čas, omezujeme sezení dětí u stolečků na nejmenší možnou míru. Pravidelně střídáme činnosti a odpočinek. Délku spánku přizpůsobujeme potřebám jednotlivých dětí. Na lehátku odpočívají všechny děti. Po půl hodině vstávají děti, které neusnuly a již odpočívát nechtějí. Tyto děti se věnují hrám a tvořivým činnostem. Ve všech třídách děti hrají pohybové, psychomotorické a smyslové hry, zdolávají překážkové dráhy, zařazujeme cvičení, jehož součástí jsou vyrovnávací, zdravotní a dechové cviky, relaxace. Děti poznávají vlastní pohybové možnosti i pohybové možnosti jiných dětí, mají radost z pohybu.

Součástí naší MŠ tvoří nově vybudovaná zahrada v přírodním stylu. Koncept zahrady „Síla živlů“ je pojat v duchu myšlenky MŠ Harmonie – přírodní a přirozená forma hry, pozorování přírody, tvorba Land Art. Celou zahradou bude probíhat tzv. „Smyslová linie“, která obsahuje materiál a možnosti pro volnou hru dětí, ať už ve smyslu pohybovém, či kreativním (dřevěné kůly, hrazdy, špalky, dřevěné i kamenné dílničky, zahrada pro tvorbu Land Art). Zahrada je chápána jako venkovní učebna se zaměřením na environmentální výuku, která zprostředkovává přímý kontakt dětí s přírodou. V přírodní zahradě se děti předškolního věku učí pozorovat přírodu jinými očima a vnímají ji všemi smysly,

protože právě tyto děti vnímají své okolí prostřednictvím smyslů, svých činností a svým tělem. Přírodní zahrada dětem nabízí nejen prostor pro volný pohyb a aktivní vyžití, ale i místo pro odpočinek a relaxaci v příjemném prostředí. Do zahrady byly vybrány prvky, které tyto potřeby dětí plně naplňují:

- **Indiánské týpí**
 - vrbový domeček poskytuje dětem stín a relaxaci
- **Klády – balanční trénink**
 - děti si procvičují udržení rovnováhy
 - děti si rozvíjejí ovládání vlastního těla
 - děti si posilují odvahu a sebevědomí
- **Kopeček s tunelem**
 - děti procvičují motoriku a tělesnou koordinaci
 - děti si posilují odvahu, vůli a sebevědomí
 - děti sdílejí společné hry, spolupracovat
- **Hmatový chodník**
 - děti procvičují své smysly mají možnost se seznámit s několika druhy přírodních materiálů
- **Ohniště s posezením „Amfiteátr“**
 - nabízí prostor pro rozvoj soudržnosti kolektivu dětí a rodičů
 - prostor pro společné setkávání při akcích MŠ
 - slouží jako místo pro různá vystoupení dětí pro rodiče

Cesta k naplnění zásady č. 4 - Tělesná pohoda a volný pohyb:

- Zakoupíme „mazlíky“ a odpočinkové deky
- Využití gymnastické míče pro zlepšení koordinace pohybu, pro správné držení těla, procvičení páteře.
- Využití přírodní zahrady jako prostor, kde můžeme s dětmi trávit větší část dne
- Zařadit více procházek do Bělského lesa a rozšíříme spolupráci s Lesní školkou.
- Jóga pro děti
- Využití sportovní hřiště v okolí k míčovým hrám.
- Zabezpečit volný pohyb v prostorách celé MŠ.
- vést děti ke správné péči o zuby.
- Vybavit třídy volně přístupným náradím a náčiním pro pohybové aktivity.
- Podporovat zdatnost dětí delšími vycházkami do přírody.
- Organizovat častěji vycházky či výlety do okolí (města, přírody)
- Vysvětlovat rodičům potřebu otužování a vhodného oblečení i obuvi (je potřeba chodit s dětmi ven i za méně příznivého počasí)
- Zařadit zdravotní cvičení a dbát na správné držení těla při chůzi i sezení

Z/P 5 Správná výživa

Máme zavedený pitný režim. Děti si přinesly z domova porcelánové hrnečky, ze kterých se mohou kdykoliv v průběhu dne napít čaje nebo vody. Pití dětem připomínáme – vytvořili jsme si pravidlo pitného režimu „Chystáme hrníček na čajíček“, které je doprovázeno klavírní znělkou, která je pro děti velmi oblíbená. Při vytváření stravovacích návyků spolupracujeme s rodiči dětí. Na schůzce s novými rodiči vyplňujeme vstupní dotazník, kde se blíže setkáváme se stravovacími návyky rodiny. Respektujeme individuální potřebu jídla, děti do jídla nenutíme, nabízíme jim ho, necháváme vybrat.

Děti si říkají o velikost porce, přídavek. Nabízíme a motivujeme děti, aby ochutnaly jídlo, které neznají. Děti mají možnost vytvořit si prostor příjemné prostředí pro stolování – nosí si z domu originální prostírky, chystají si příbor, uklízí po sobě, dodržují hygienické návyky a návyky kulturního stolování. Mladší děti používají lžíci nebo příbor podle vlastní volby, starší používají příbor. Děti mají na jídlo dost času, pomalejší děti mohou jíst déle. Máme přehled, zda a kolik dítě jedlo. Snažíme se aby strava, kterou dětem podáváme byla pestrá, plnohodnotná, vyvážená. Máme přehled a motivujeme děti ke konzumaci ovoce a zeleniny – denně se setkáváme v komunitním kruhu, kde nabízené ovoce a zeleninu společně konzumujeme.

Cesta k naplnění zásady č. 5 - Správná výživa:

- Vybudovat samostatnou jídelnu pro celou MŠ
- Vedoucí ŠJ se bude vzdělávat a sledovat nové trendy a odborné studie v oblasti zdravé výživy, své poznatky bude předávat kuchařkám i učitelkám, bude vybranými články o stravě přispívat do časopisu Mítušinka
- Motivace kuchařek, aby úprava jídel byla lákavá
- Vylepšit pitný režim – využití bylinek z přírodní zahrady k dochucení vody či přípravy bylinných čajů
- Pravidelně podávat zpětnou vazbu do kuchyně
- Zajistit různorodost a plnohodnotné vyvážení jídelníčku – vyvarovat se opakujícím se surovinám v jednom dni, týdnu...
- Využít nápadů rodičů v oblasti zdravé výživy
- Informativní tabule – novinky ve stravování, recepty, popis, jak vaříme, co vaříme, jak často, skladba jídelníčku, co musíme dodržovat,
- Prohloubit komunikaci kuchařek s dětmi - motivace k ochutnávání jídel, která nejsou pro děti lákavá
- Exkurze do kuchyně, pomocné činnosti v kuchyni
- Vyzdobit prostředí kuchyně
- Seznamovat děti s potravinami formou přípravy jednoduchých jídel.
- Provádět osvětovou činnost (besedy na téma výživy, pitného režimu, ochutnávky pro rodiče ...)
- Připravujeme spolu s dětmi některé pokrmy s dodržováním hygienických zásad (pomazánky, tepelně upravená jídla ...)
- Zajistit stravovací návyky v rodině.
- Umožnit dětem obsluhovat se samostatně při jídle (nalít si polévku v množství, které sní..)
- Zajistit, aby děti mohly svačit postupně v rozmezí půl hodiny.

Z/P 6

Spontánní hra

Spontánní hra je pro děti předškolního věku hlavní činností dne. Prostřednictvím hry se dítě aktivně vypořádává se světem, získává zkušenosti a dovednosti potřebné pro život. Vytváříme dětem pro hru bezpečné prostředí, ve třídách je dostatek prostoru pro volný pohyb dětí. Snažíme se, aby prostor třídy působil zabydleně a pro děti lákavě. Děti mají volný přístup k hračkám, vybíráme takové hračky, které jsou funkční, podnětné a estetické. Hračky ukládáme do plastových kontejnerů uložených v policích, které jsou všem dětem dostupné v dohledu i na dosah. Děti si samy hru vytvářejí a organizují. Pozorujeme jednotlivé děti při hře a sledujeme vývoj hry. Do hry vstupujeme jako partner a zasahujeme citlivě tam, kde je potřeba.

Máme s dětmi vytvořeny pravidla třídy, které uplatňujeme i při hře dětí, a sledujeme jejich dodržování. Jedná se o pravidla:

- Chodíme krokem
- Mluvíme potichu
- Pomáháme kamarádům

- Používáme slova „Prosím“ a „Děkuji“
- Uklízíme hračky (za doprovodu klavírní znělky „Uklízíme, uklízíme“).

Respektujeme vývojové zvláštnosti jednotlivých dětí, dáváme jim možnost hrát si tak, jak to odpovídá stupni jejich zralosti. Dáváme dětem dost času k dokončení hry, s dostatečným předstihem je upozorňujeme, že bude potřeba hru ukončit a přerušit. Děti si vystavují své herní výtvořky na určeném místě, kde se k nim mohou později vrátit a kde si je také mohou prohlédnout rodiče.

Cesta k naplnění zásady č. 6 - Spontánní hra:

- Obnovit námětové koutky – výzdoba, nákup nábytku a vybavení
- Dokoupit nové tematické hračky do námětových herních koutků – doktor, obchod, pošta, kutil, kuchyň
- Umožnit dětem hrát si a tvořit s různými druhy materiálů i ve třídě (písek, voda, dřevo, přírodniny, skutečné předměty, různé oděvní doplňky ...)
- Nechat dětem dostatek času pro hru (např. ji mohou nechat rozehranou i více dní, až do jejího ukončení).
- Umožnit převést rozehranou hru na zahradu MŠ – vytvořit zde prostor pro její realizaci a dokončení

Z/P 7

Podnětné věcné prostředí

Prostory MŠ jsou dostatečně velké, členité, dostupné a bezpečné. Snažíme se vytvářet zabydlené, útulné a příjemné prostředí. Děti mají k dispozici třídu, hernu, přilehlé sociální zařízení a šatnu. Třídy a herny jsou členěny na hrací koutky, prostor pro stravování, pracovní i výtvarné činnosti dětí. Hračky a pomůcky jsou přehledně a účelně uloženy v otevřených policích a skříňkách, ke kterým mají děti volný přístup. Všechny prostory pravidelně větráme podle právě probíhajících činností dětí, úklid provádíme tak, abychom nenarušovaly činnosti dětí. Prostory MŠ a tříd jsou vyzdobeny dětskými výtvarnými a pracovními výrobky. Výzdobu pravidelně obměňujeme a směřujeme k aktuálnímu tématu. Využíváme k výzdobě prostory třídy, umývárny, šatny, chodeb a hlavního vchodu do MŠ. V koridoru MŠ vzniká za spolupráce dětí a rodičů výstavní místo s názvem „Galerie naší Harmonie“, kde můžete shlédnout výstavu kreativních výrobků rodičů a dětí naší MŠ, které společně vytvořili při účasti na akcích MŠ.

Zahrada naší MŠ prošla renovací, vznikla zde zahrada v přírodním stylu s názvem „Síla živlů“, která byla doplněna o tyto prvky:

- **Hmyzí hotel**
 - hmyzí hotel nabízí dětem možnost pozorování hmyzu, významu hmyzu pro opylování rostlin
 - děti budou hmyz vyhledávat v knihách a encyklopediích zvířecí koutek bude prostorem pro pozorování a získání poznatků o hmyzu, povede děti k vědomí nutnosti ochrany hmyzu
- **Zeleninová zahrádka**
 - děti jsou vedeny ke spolurozhodování, co zde vysadí
 - děti se seznámí se základními podmínkami pro růst rostlin, které budou dodržovat při péči o rostliny a záhony, umožňuje dětem pracovní příležitost i manipulaci s nářadím, děti jsou vedeny k odpovědnosti za pravidelnou péči
- **Indiánské týpí**
 - vrbový domeček poskytuje dětem stín a relaxaci
 - vrbový domeček umožňuje dětem pozorování změn rostlin
 - vrbový domeček vede děti k pravidelné péči o rostlin
 - vrbový domeček podporuje u dětí rozvoj trpělivosti

- **Dendrofony, zvonkohry**
 - umožní hudební improvizace a rytmické činnosti
 - rozvíjejí sluchové vnímání a rozlišování barevnosti zvuků
 - rozvíjejí fantazii dětí při vytváření zvuků za použití různorodých materiálů
 - rozvíjejí rytmické cítění dětí při přírodním muzicírování
- **Klády – balanční trénink**
 - děti si procvičují udržení rovnováhy
 - děti si rozvíjejí ovládání vlastního těla
 - děti vnímají spojení několika materiálů
 - děti si posilují odvahu a sebevědomí
- **Mobilní bahniště**
 - umožňuje dětem seznámit se s vlastnostmi vody
 - prostor pro experimentování s různými druhy skupenství látek a materiálů
- **Kopeček s tunelem**
 - děti si procvičují motoriku a tělesnou koordinaci
 - děti si posilují odvahu, vůli a sebevědomí
 - děti sdílejí společné hry, spolupracovat
- **Bylinková spirála**
 - děti si mohou samy vypěstovat různé druhy bylinek
 - učí se zároveň něco o stavbě a růstu rostlin a ještě mohou výsledky své práce zkonsumovat
 - tím, že o své zahrádce budou pravidelně pečovat se učí zodpovědnosti
- **Kompostér**
 - děti se naučí hospodařit s bioodpadem a dokážou jej využít při péči o bylinky a květiny na školní zahradě
 - nenásilnou formou se tak dozví i něco o obnovitelných zdrojích
- **Ohniště s posezením „Amfiteátr“**
 - nabízí prostor pro rozvoj soudržnosti kolektivu dětí a komunikaci s rodiči
 - děti budou vnímat oheň jako zdroj tepla a světla
 - možnost úpravy potravy
 - vytvoření bezpečnostních návyků při manipulaci s ohněm
 - prostor pro společné setkávání při školních akcích MŠ – slavnosti MŠ
 - slouží jako místo pro různá vystoupení dětí – den Matek, den Otců, Pasování předškoláků, apod.
- **Hmatový chodník**
 - děti mají možnost seznámit se s několika druhy přírodních materiálů
 - jednotlivá pole jsou ideálním prostorem pro úkryt drobných organizmů
 - lze jej využívat během celého období bez sněhové pokrývky
- **Přírodní dílničky**
 - prostory pro tvoření dětí s přírodními materiály

- děti se seznámí s různými druhy recyklovatelných materiálů
- děti mohou využít recyklovatelných materiálů pro tvorbu Land Artu
- materiál se může kdykoliv měnit dle situace a přání dětí

Cesta k naplnění zásady č. 7 - Podnětné věcné prostředí:

- Zakoupit dataprojektor a projekční plátno – zahrada MŠ (Přírodní Amfiteátr)
- Galerie naší Harmonie - motivovat rodiče k zapojení do výzdoby koridoru MŠ
- Přírodní zahrada MŠ – dodržovat plán aktivit a motivovat rodiče k jejich účasti na dalším rozvoji a kultivaci zahrady
- Zakoupit a modernizovat nábytek a vybavení tříd
- Šatnové bloky, vymalování šaten
- Přístřešek nad hlavní vchod do MŠ
- Vymalování chodeb MŠ
- Vybudovat samostatnou jídelnu pro celou MŠ
- Zakoupit pro děti k dispozici počítač, který užívají podle domluvených pravidel.

Z/P 8

Bezpečné sociální prostředí

Vytváříme prostředí na základě vzájemné úcty k dětem, rodičům a mezi zaměstnanci MŠ. Podporujeme příjemnou atmosféru svým přístupem, využíváme pozitivní komunikaci a otevřenost, prostor pro spolupráci. Vytváříme partnerské vztahy s dětmi a rodiči. Podporujeme děti, které se na nás s důvěrou obrací se svými přáními a potřebami. Jsme empatické, vnímavé, snažíme se porozumět příčinám chování dítěte. Hledáme s dětmi řešení tak, aby pocítilo a uvědomilo si následky svého chování. Veškeré situace řešíme v komunitním kruhu na základě předem dohodnutých pravidel:

- Mluví jen jeden
- O slovo se hlásíme
- Hračky mimo kruh
- Do kruhu nás volá klavír (znělka „Do kolečka, do kola...“)

Děti konkrétně oceňujeme tak, abychom se vyhýbaly všeobecným pochvalám, které vedou k závislosti. Pracujeme s kolegyněmi ve třídách na všech problémech, které se ve třídě vyskytnou, hledáme postupy a jednotná řešení. Děti mají konkrétní zkušenosti a přímý kontakt s jiným etnikem. Podporujeme děti ve vzájemné spolupráci, v komunikaci a k vzájemnému se poznávání.

Cesta k naplnění zásady č. 8 - Bezpečné sociální prostředí:

- Vytvořit pravidla soužití pro rodiče
- Obnovit společné tradice MŠ
- Zpětná vazba v pracovním kolektivu a předávání informací – eliminovat negativní vztahovačnost
- Profesionálnost – vystupování před dětmi, rodiči a veřejností
- Zodpovědnost za svěřené úkoly – zaměstnanci MŠ

Z/P 9

Participativní a týmové řízení

Ředitelka MŠ dává učitelkám prostor pro jejich vlastní tvůrčí přístup k práci a k dětem, jde jim příkladem. Podporuje své zaměstnance, je otevřená komunikaci, vzniklé problémy řeší neodkladně, jedná vždy s ohledem na potřeby MŠ. Věnuje pozornost pocitům a názorům každého zaměstnance, aktivně naslouchá, projevuje důvěru. Projevuje úctu k lidem a jejich práci, ví že k životu patří humor,

kterým eliminuje stresové situace. Je spravedlivá v hodnocení a oceňování výsledků práce každého zaměstnance.

V naší MŠ se vzájemně podporujeme. Konzultujeme aktuální situace a hledáme řešení přínosná pro všechny. Umíme pracovat v týmu, předáváme si nápady pro zlepšení práce, zkušenosti, podporujeme se v seberozvoji a vzdělávání. Využíváme zkušenější kolegyně k náslechům a konzultací výchovně vzdělávacích problémů. Organizujeme společné akce, při kterých se blíže poznáváme.

Cesta k naplnění zásady č. 9 - Participativní a týmové řízení:

- Náslechy začínajících učitelek MŠ
- Informační systém mezi zaměstnanci MŠ
- Pravidelné měsíční pedagogické porady + provozní porady dle potřeby

Z/P 10 Partnerské vztahy s rodiči

Rodiče jsou pro nás nejdůležitějšími partnery. V naší MŠ si s rodiči tykáme. Vnímáme tento krok jako velký posun ve vzájemné spolupráci. Rodiče mají volný vstup do MŠ a mohou se zúčastnit vzdělávacího programu dle předem dohodnutých pravidel. Vítáme se s rodiči při ranním příchodu, denně společně komunikujeme, vytváříme vzájemnou důvěru, učíme se respektovat a vzájemně si naslouchat. Vedeme rodiče ke sledování dění ve třídě i mateřské škole formou informativních nástěnek ve třídách, koridoru MŠ a informacemi na webových stránkách. Adaptace rodičů a dětí na nové prostředí MŠ je pro nás důležitá. Realizujeme schůzku pro nové rodiče před nástupem do MŠ obvykle po zápisu do MŠ v období květen/červen – rodiče se seznámí se učitelkami MŠ a navštíví třídu, do které bude jejich dítě docházet, společně vyplňujeme vstupní dotazník dítěte, domlouváme se na individuálním adaptačním programu, předáváme informace spojené s nástupem dítěte do MŠ. Rodiče se mohou stát součástí Spolku rodičů Mitušinka, prostřednictvím kterého pořádáme kulturní akce pro děti a rodiče (Mikulášský den, Vánoční posezení s rodiči, Jarmarky, Karneval, Den dětí, Pasování předškoláků...); obnovujeme vybavení MŠ apod. Na začátku školního roku pořádáme „Seznamovací párty pro děti a rodiče“, kde si v daném tématu užijeme zábavné odpoledne plné her a činností, seznámíme se s novými rodiči všech tříd a rodiče se seznámí mezi sebou.

Cesta k naplnění zásady č. 10 - Partnerské vztahy s rodiči:

- Obnovení časopisu Mitušinka
- Využití profesních dovedností rodičů k drobným opravám
- Využití profese rodičů k obohacení výchovně – vzdělávací práce
- Aktivní zapojení rodičů do Spolku rodičů Mitušinka
- Besedy, semináře, přednášky pro rodiče
- Zapůjčení odborné literatury rodičům
- Ankety a dotazníky - zpětná vazba o kvalitě práce MŠ
- Zapojení rodičů do tvorby dokumentů MŠ

1Z/P 11 Spolupráce mateřské školy se základní školou

Mateřská škola spolupracuje se Základními školami ve svém blízkém okolí – ZŠ Mitušova 8, ZŠ Mitušova 16. Spolupráce probíhá formou informování rodičů o nabídce kroužků určených pro děti MŠ - „Předškoláček“, zápisu do ZŠ a také besedou zástupců ZŠ v prostorách Mateřské školy, kde rodičům MŠ představí vzdělávací program své školy a zodpoví veškeré dotazy týkajícího se zápisu a nástupu do ZŠ. Předškoláci se pravidelně každý rok zúčastňují ukázkových hodin v 1. třídách, kde si mohou vyzkoušet novou roli – školáka formou interaktivních činností ve vzdělávacím procesu. Spolupráce se ZŠ probíhá také způsobem konání aktivit MŠ v prostorách ZŠ – Karneval, využití sportovního hřiště. Konzultujeme s rodiči výběr ZŠ, připravenost dětí na další vzdělávání, v případě potřeby podáváme

návrh na odkad povinné školní docházky s ohledem na potřeby dítěte. V tomto ohledu úzce spolupracujeme s Pedagogicko-psychologickou poradnou, Speciálně pedagogickým centrem apod.

Cesta k naplnění zásady č. 11 - Spolupráce mateřské školy se základní školou:

- Schůzka s učiteli 1. tříd k projednání zdravého přechodu dětí z MŠ do ZŠ
- Společné akce s absolventy MŠ (výstavy, koncerty, představení...)
- Spolupráce se ZŠ v širším okolí
- Návštěva dopravního hřiště ZŠ
- Využití tělocvičny ZŠ
- Spolupráce se ZŠ s programem podpory zdraví, informovanost rodičů o jejich programu
- Konzultace s učiteli ZŠ v rámci adaptace, přechodu z MŠ do ZŠ
- Konzultace využití diagnostiky jednotlivých dětí pro účely ZŠ

Z/P 12

Začlenění MŠ do života obce

Jsme součástí obce. Navazujeme vstřícnou a otevřenou komunikaci se zřizovatelem. Spolupracujeme na zkvalitnění podmínek vzdělávání dětí a prezentujeme MŠ na veřejnosti. Pořádáme v období zápisů do MŠ „Seznamku pro nejmenší“, prostřednictvím které mohou maminky s dětmi z veřejnosti navštívit naši MŠ, seznámit se s prostředím a zúčastnit se vzdělávacího procesu. Rádi chodíme na procházky do okolí MŠ, poznáváme prostředí, kde bydlíme a navštěvujeme místa, která budou pro děti v budoucnu důležitá – K-Trio, Knihovna města Ostravy, Kulturní dům AKORD, Městský úřad obvodu Jih, Poliklinika, Středisko volného času Ostrava – Zábřeh, Kino Luna, Divadlo Loutek apod.

Cesta k naplnění zásady č. 12 – Začlenění MŠ do života obce:

- Sledovat akce, které pořádá obec pro Mateřské školy
- Spolupráce v rámci projektů podpory zdraví s různými subjekty
- Pozvánky pro zřizovatele k účasti na akcích MŠ (jarmarky, výstavy...)
- Články do místního časopisu „Jižní listy“
- Akce i pro širší veřejnost
- Divadelní a pěvecká vystoupení pro seniory
- Dotace a granty pro zlepšení podmínek realizace programu MŠZP
- Účast MŠ na slavnostech a jiných významných kulturních akcích města Ostravy
- Besedy se zajímavými obyvateli města Ostravy (lékaři, umělci, sportovci...)
- Návštěva historických částí města a vyprávění pověstí (Slezskoostravský hrad, radnice...)
- Spolupráce s integrovaným centrem Stonožka (pracovní dílny, vystoupení pro handicapované děti, společná zahradní akce...)

3.3 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pokud při pozorování dítěte zjistíme, že má dítě problémy v rozvoji vzdělávání v jakékoliv oblasti, konzultujeme tuto situaci s rodiči. Nastavujeme pro tyto děti cílené vyhodnocování jejich pokroků s přihlédnutím na jejich věk a možným vývojovým omezením. Po vyhodnocení dané situace, ve spolupráci s rodiči kontaktujeme Speciálně pedagogické centrum nebo Pedagogicko-psychologickou poradnu.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami realizujeme ve formě integrace v běžných třídách. Při vzdělávání dětí spolupracujeme s dalšími odborníky a využíváme služby Speciálně pedagogického centra. Podmínky pro vzdělávání odpovídají individuálním potřebám dětí. Realizujeme všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání dětí. Zaměřujeme se na osvojení specifických dovedností na úrovni, která odpovídá individuálním potřebám a možnostem dítěte rozvíjející samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte. Dle doporučení Speciálně pedagogického centra zařazujeme 1 hodinu speciálně pedagogické péče týdně se zaměřením na rozvoj určené oblasti komunikace. Tato speciální péče je vedena našimi

logopedickými asistentkami v logopedické pracovně, která je tomuto účelu vybavena pomůckami. Tuto péči realizujeme v odpoledních hodinách, abychom nenarušili režim dne v Mateřské škole.

Ve třídách dále věnujeme individuálnímu vzdělávání dle pedagogy a asistenty vypracovaných individuálních vzdělávacích plánů, které jsou konzultovány a schváleny Speciálním pedagogickým centrem nebo Pedagogicko-psychologickou poradnou i zákonnými zástupci. Třídy vybavujeme hračkami a pomůckami, které mohou tyto děti využít po stránce osobnostní, tak i ke komunikaci s ostatními. Seznamujeme se s typem postižení dítěte a snažíme se uplatňovat speciální metody, postupy a formy práce na základě podkladů lékařského či Speciálně pedagogického centra.

Cesta k naplnění podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami:

- Obnovovat pomůcky ve třídách a logopedické pracovně
- Absolvovat semináře dle aktuální problematiky
- Uplatňovat profesionální postoj všech zaměstnanců školy i rodičů ostatních dětí.
- Spolupracovat s rodiči tak, aby děti měly optimální podmínky pro kvalitní rozvoj své osobnosti
- V případě přijetí dětí s vyšším stupněm podpůrného opatření využít asistenta pedagoga

3.4 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

Vytváříme podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání nadaných dětí. Za nadané dítě považujeme především dítě, které vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb dítěte provádíme ve spolupráci se školským poradenským zařízením. Na základě Doporučení školského poradenského střediska sestavujeme nejpozději do jednoho měsíce Individuální vzdělávací plán na daný školní rok, který následně upravujeme dle potřeb dítěte v průběhu celého roku. Dítě, které vykazuje známky nadání, individuálně podporujeme v nadstandardních činnostech a aktivitách. Vzdělávání dětí probíhá způsobem, při kterém je stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání, aby se nadále tato nadání mohla ve škole projevit, uplatnit a dále se rozvíjet. Dále postupujeme podle podpůrných opatření a pokynů školského poradenského zařízení.

Cesta k naplnění podmínky vzdělávání dětí nadaných:

- Dětem, které projeví nadání určitého zaměření, dopřát rozvíjení těchto zájmů, ale neopomenout důležitost rovnoměrného rozvoje osobnosti.
- Vytipovat tyto děti a poskytovat jim potřebné aktivity, aby se v MŠ nenudily, ale dále se rozvíjely.
- Nakoupit odpovídající pomůcky

3.5 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

Děti ve věku od dvou do tří let mají silnější potřebu vazby na dospělou osobu, učitelka se tak ve třídě stává nepostradatelným zástupcem rodiče. Vytváříme podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami. Ve spolupráci s rodiči si uvědomujeme, že naše vzájemná spolupráce je zásadní, abychom vytvořili vstřícný a důvěryhodný vztah dítě – rodič – učitelka. V rámci posílení pedagogického personálu je ve třídě Koťátko přítomna chůva, která splňuje kvalifikační předpoklady pro tuto profesi. Chůva pomáhá učitelce s péčí o děti mladší tří let, a to zejména v oblasti sebeobsluhy, zajištění bezpečnosti a individuálních potřeb dítěte.

Vycházíme z potřeb a zájmu dětí tak, aby vyhovovaly jejich individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem. Uvědomujeme si specifika související s úrovní motoriky, jazykového a psychického vývoje dítěte. Bereme ohled na jiné tempo rozvoje prosociálních vztahů mezi dětmi. Volíme vhodné metody a formy práce, upřednostňujeme spontánní hru, experimentování, smyslové hry, manipulaci s předměty, běh, lezení, relaxaci, dechová cvičení, konstruktivní činnosti, hudební a hudebně pohybové hry. Předáváme dětem základní dovednosti a rozvíjíme ho tak po všech stránkách – učíme ho základním hygienickým návykům. Vytváříme zcela přirozené prostředí, ve kterém se děti cítí dobře a bezpečně.

Snažíme se prostředí třídy vybavit hračkami a pomůckami pro děti mladší tří let. Prostor upravujeme tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí.

Cesta k naplnění podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let:

- průběžně vybavovat třídu hračkami a pomůckami pro dvouleté děti
- vybavit mateřskou školu zázemím pro zajištění hygieny dětí dle potřeby
- zajistit odbornou literaturu a metodický materiál v oblasti vzdělávání dětí ve věku od dvou do tří let
- dokoupit nábytek odpovídající normám a požadavkům věkové skupiny
- Vyčlenit prostor ve třídě pro ukládání hygienických potřeb
- Se zákonnými zástupci dětí od dvou do tří let, které používají pleny, dohodnout systém a v případě potřeby zajistit přinášení hygienických potřeb pro děti (pleny, vlhčené ubrousky, náhradní oblečení) tak, aby byly k dispozici vždy v dostatečném množství. Pravidla a podmínky vymezit v provozním a školním řádu mateřské školy.

MATEŘSKÁ ŠKOLA ŠPONAROVA 16

Z/P 1

Učitelka podporující zdraví

Roli učitelky vnímáme jako průvodce, kterého dítě potkává na své širší společenské cestě za poznáním. Proto se stavíme do pozice partnera, která s dítětem tráví část dne i raného života. Máme neustále na zřeteli fakt, že pokud máme dětem zprostředkovávat zkušenosti a otevírat dveře poznání, musíme čerpat ze svých morálních a profesních kvalit. Neustále se snažíme vzdělávat a přenášet své poznatky do praxe, a to nejen formou školení v odborných seminářích, ale i v oblastech vzájemného společenského chování. Snažíme se prostřednictvím kolegiálních vztahů všech zaměstnanců předávat dětem vzory slušného chování, kamarádství, pochopení, pomoci, spolupráce a radosti z bytí i práce. Zaměstnanci zastávají odpovědný přístup k sobě samým, ostatním lidem i přírodě. Dokážeme se navzájem podpořit a doplnit, protože si uvědomujeme své silné i slabé stránky. Jsme tvořiví a dokážeme se inspirovat, poradit si, pomoci. Není nám cizí sebereflexe, na jejichž výsledcích pracujeme. Uznáváme a usilujeme o úzkou spolupráci kolegyně na třídě i mimo ni. Rády se smějeme a veselou, optimistickou atmosféru se snažíme vnášet do celého dne, což oceňují především děti. Učíme děti vycházet spolu navzájem a budovat v nich uvědomění si vlastní identity a důležitosti pro společnost. Směřujeme činnosti a hry dětí tak, abychom dosahovali vytýčených cílů, i když nepotlačujeme jejich individualitu. Je pro nás prvořadé vychovávat samostatné a přemýšlivé bytosti, které vědí, že vlastními silami mohou mnohé ovlivnit. Rovněž se snažíme s partnerským a profesionálním přístupem působit na rodiče ve smyslu poradenském i lidském. Pojem zdraví zařazujeme do tematických částí uskutečňovaných prožitkovým učením a neomezujeme se pouze na zdraví lidské, ale i ve smyslu působení na okolní svět-pestujeme na třídách rostliny a zvířata a pečujeme o ně. Společně s dětmi i rodiči uklízíme, čistíme a zvelebujeme školní zahrádku.

Cesta k naplnění zásady č. 1 - Učitelka podporující zdraví:

- Cíleně podporovat začínající učitelky v rámci filozofie MŠ
- Otevřeně vyjadřovat své postoje, pocity a názory
- Inovovat svůj přístup v práci i na základě školení, kterých se zúčastníme
- Více přijímat odpovědnost za organizační chod MŠ, projevovat angažovanost, aktivitu

Z/P 2

Věkově smíšené třídy

Jsme přesvědčeny o smysluplnosti věkově smíšených tříd, které v určitém ohledu kopírují společenství, ve kterých se děti pohybují- rodina, společnost. Respektujeme přání rodičů umístit dítě do třídy k sourozenci, kamarádovi a podporujeme vznik pocitu bezpečí a řádu i tím, že dítě je po celou svou docházku do MŠ v jedné třídě, většinou se stejnými učitelkami. Snažíme se jednotlivé třídy vyrovnat v počtech dětí věkem podobných tak, aby nepřevažovala žádná věková skupina, a to i ve smyslu pohlaví. Dbáme na vybavenost a uspořádání třídy tak, aby byla pro děti podnětná a lehce se v ní dokázaly zorientovat. Uznáváme učení nápodobou, a ta je, dle našeho názoru, nejefektivnější v prostředí variabilním- věkem i pohlavím. S věkem roste v dětech uvědomění si jejich postupu ve skupinové hierarchii (viz prestiž předškoláka), přičemž s tímto postupem usilujeme i o navýšení uvědomění si a přijetí zodpovědnosti za sebe samého. Různorodá nabídka činností svou složitostí navíc umožňuje i dětem mladším zkoušet aktivity náročnější, a tím také optimalizuje jejich rozvoj. Věkově smíšené prostředí rovněž podněcuje vnímání a realizaci ohleduplnosti jednoho dítěte k druhému. Učí děti znát své každodenní povinnosti a respektovat možnosti a tempo druhých. Abychom udrželi úroveň výchovně vzdělávacího působení, dbáme na rozvoj dětí v posledním roce jejich předškolního vzdělávání, a to skupinovou činností či „předškoláckým“ kroužkem vedeným učitelkami jednotlivých tříd v odpoledních hodinách. Na tyto hodiny přicházejí i rodiče, kteří tak získávají možnost porovnání a hlubší konzultace s učitelkou o školní zralosti svého dítěte. Věkově smíšené třídy nás vybízejí k větší různorodosti při tvorbě plánů činností, a umožňují tak zapojení

všech dětí s ohledem na jejich mentální věk i tempo. Překrytí pracovní doby učitelek na třídě je smysluplně využíváno ke skupinové práci dětí různého věku či k diagnostické práci. Třídy s dětmi věkově smíšenými mají pozitivní vliv na vzájemné budování vztahů s ohledem na respekt, toleranci, uvědomění si sebe sama, druhého a našich možností.

Cesta k naplnění zásady č. 2 - Věkově smíšené třídy

- Dbát na variabilitu hraček na třídách (dle potřeb a věku dětí)
- Uvědomění si adekvátnosti požadavků vůči dětem a častější užívání pozitivní motivace
- Pracovat na precizní a průběžné diagnostické činnosti

Z/P 3

Rytmický řád života a dne

Provoz naší mateřské školy se řídí pravidly, která usnadňují orientovat se v dění a chodu školy. Děti přicházejí do MŠ dle potřeby rodiny, přičemž dbáme na dostatečný prostor pro spontánní činnosti dětí tak, aby přirozeně a poklidně vpluly do chodu dne. Zároveň dodržujeme a koordinujeme s rodiči pobyt dětí v MŠ vzhledem k zákonem dané povinnosti předškolního vzdělávání. Vysvětlujeme rodičům možnosti negativního dopadu pozdních příchodů či odchodů z MŠ. Víme, že děti řád a jeho pravidelnost potřebují, protože jim pomáhá vytvářet pocity bezpečí, jistoty a zázemí. Respektujeme jejich potřeby hry, odpočinku, pohybu. Děti jsou zvyklé na smysluplné rituály- komunitní kroužek, uklízení, ranní cvičení, práce proložená hrou, dodržování individuální potřeby odpočinku. Spoluvytváříme a respektujeme pravidla i rituály s nimi spojené. Děti vědí, jak se činnosti dne budou odvíjet, přičemž dbáme na klidné a pozvolné, nenucené přechody mezi řízenými činnostmi a volnou hrou dětí. Využíváme motivaci k tomu, aby děti cítily potřebu a touhu využít nabízených možností. Zároveň jsou děti vedeny k pochopení skutečnosti, že mají svá práva ale i určité povinnosti. Dodržujeme jednotlivé přestávky mezi jídly, dbáme na pitný režim dětí (možnost vlastního nalévání čaje či vody z barelů) a vždy upřednostňujeme klidnou, přátelskou a pohodovou atmosféru. Dovedeme aktuálně reagovat na potřeby dětí- potřeba hry, pohybu, odpočinku. Rodiče se účastní akcí, které se již staly tradičními aktivitami a každoročně se na ně se svými dětmi těší.

Cesta k naplnění zásady č. 3 - Rytmický řád života a dne:

- Nabízet více her a prostoru pro spontánní činnost
- Usilovat neustále o klidnou a pohodovou atmosféru
- Smysluplné využití kratší potřeby odpočinku u některých dětí
- Co nejméně slučovat děti v jiných třídách z provozních důvodů
- Trávit více času venku (minimálně 2 hodiny denně)

Z/P 4

Tělesná pohoda a volný pohyb

Vhodným uspořádáním prostoru tříd vytváříme takové prostředí, aby děti mohly využívat řízených i volných pohybových aktivit v bezpečné míře, a také uspořádání hraček a herních prvků je tomu uzpůsobeno. Děti jsou zvyklé využívat relaxačních polštářů i různé prvky náradí (průlezka, lavička, chůďy, žebřiny, trojkombinace, švédská bedna aj.) Seznamujeme děti s adekvátním chováním během pohybových aktivit, a to jak z hlediska sebe samého (já dodržuji bezpečnost, jsem tichý, pohyby provádím uvážlivě), tak i s ohledem na kamarády (neohrožuji, nepředbílám aj.). Neustále děti upozorňujeme na pomalou chůzi a vidíme-li, že situace si žádá zařazení pohybové aktivity, činíme tak (například, když nám počasí nedovolí jít na školní zahradu). Rovněž před dopolední svačinou bývá pravidlem ranní cvičení, které se snažíme motivovat probíranými aktuálními tématy a zařazujeme kromě pohybových her i prvky uvědomělého cvičení (inspirace jógou, aerobikem). Využíváme také rozsáhlých prostor školní zahrady zpestřené o nejrůznější herní prvky, a to jak dopoledne, tak i odpoledne. Dopřáváme dětem dostatek volného pohybu na zahradě i ve třídě. Ve spolupráci s rodiči (Spolek rodičů Šponárek) usilujeme o postupné vybavování zahrady i tříd herními prvky a náčiním

(koloběžky, odrážedla, míče, sestava na přeskoky, síťové pálky, skákací pytle). Víme, že tělesnou pohodu, pohyb i relaxaci ovlivňuje kvalita vzduchu, proto se snažíme optimálně větrat, přičemž respektujeme doporučení meteorologické stanice o znečištění ovzduší, a případně zařazujeme náhradní pohybové činnosti ve třídách. Podporujeme u dětí vnímání vlastní potřeby odpočinku i aktivity, a proto mají možnost samostatně si připravit náradí i náčiní k pohybu. Každoročně realizujeme plavecký, lyžařský kurz, odpolední atletický kroužek a školku v přírodě.

Cesta k naplnění zásady č. 4 - Tělesná pohoda a volný pohyb:

- Častější vycházky a výlety do okolí
- Provádět častěji řízené pohybové činnosti na školní zahradě s využitím náradí a pomůcek
- Přesvědčit rodiče o vhodnosti pobytu venku i za méně příznivého počasí (vhodnost venkovního oblečení, obuvi)
- Pravidelně zařazovat zdravotní cvičení, dbát na držení těla
- Zlepšit návyky u dětí v rámci péče o chrup
- Vybavit pestřeji třídy různorodým náradím a náčiním

Z/P 5 Správná výživa

Stravování v naší MŠ odpovídá stravovacím normám, na které dohlíží vedoucí školní jídelny. Strava je tak nejen pestrá, ale i kvalitní (čerstvá zelenina, ovoce, zdravější alternativy příloh-bulgur, kuskus, libové maso drůbeží, krůtí, králíčí, ryby). Paní kuchařky pracují s konvektomatem, ve kterém je příprava jídel zdravější (zelenina připravovaná na páře, nemastný způsob pečení). Děti jsou zvyklé stravovat se v pravidelných časových intervalech s ohledem na jejich individuální tempo. Děti do jídla nenutíme, snažíme se veškeré stravovací návyky konzultovat s rodiči tak, abychom u dětí podporovaly návyk ochutnávání všeho, co je jim nabízeno. Děti jsou zvyklé komunikovat s kuchařkami a určovat si množství servírovaného jídla. Dbáme na určitou úroveň stolování-používáním papírových ubrousků při očištění úst nebo stolu. Vedeme i mladší děti (4-5 let) k požívání příborů s přihlédnutím k jejich možnostem. Po celou dobu pobytu dětí v MŠ mají k dispozici pitný režim, a to vždy ve formě čaje (ovocného, bylinkového, džusu, moštu), tak i čisté kohoutkové vody servírované v barelech tak, aby se i menší děti byly schopny obsloužit. Rovněž venkovní pitný režim je zajištěn barelem s vodou a vlastním kelímkem. Nepravidelně pro rodiče chystáme i ochutnávky odpoledních svačinek, což se pozitivně vrací ve zpětných reakcích rodičů, kteří jsou mile překvapeni chutí pomazánek, které znají jen z jídelního lístku. Dobrým zvykem také bývá pravidelná možnost nejstarších dětí, nalévat si polévku samostatně. Všechny děti mají možnost namazat si pečivo dle své potřeby pomazánkou, přičemž vedeme děti k tomu, aby alespoň ochutnaly. Sladkosti se snažíme velice eliminovat a objevují se jen při příležitosti oslavy narozenin nebo velkých akcích MŠ (karneval, zahradní slavnost).

Cesta k naplnění zásady č. 5 - Zdravá výživa:

- Vyloučit z potravin polotovary
- Nabízet ovoce a zeleninu formou rituálu (v kolečku)
- Podporovat u dětí návyk ochutnávat-vlastním příkladem
- Vést rodiče k alternativám bonbónu u oslav narozenin v MŠ
- Kultivovat stolování (tělo, stůl, podlaha, oblečení)
- Vzdělávat rodiče v oblasti stravování dětí formou besed, ochutnávek

Z/P 6 Spontánní hra

Snažíme se o takové uspořádání třídy, aby poskytovalo dětem dostatečnou možnost k tvořivým, prostorovým i pohybovým hrám. Děti vědí, že každá hračka má své místo a že s některými potřebami nemohou chodit na koberec (plastelína, barvy, nůžky). Vysvětlujeme rodičům, že včasný příchod do

MŠ umožňuje dětem prožít přirozenější a pohodovější start do nového dne, když mají možnost se ráno přivítat s kamarády a zvolit si hru dle svého přání. Pracujeme v určitém časovém režimu a děti vědí, že by měly hru ukončovat, přesouvat nebo si ji nechat do dalšího dne či jeho průběhu, pokud to situace dovolí. Děti jsou zvyklé vybírat si hry podle svého zájmu, proto jsou hračky dětem maximálně dostupné (výška, označení, uspořádání). Každé dítě má ve třídě své soukromé místo, na které si odkládá hračky i výsledky své práce (šuplík, složka prací, parapet oken jako místo pro výstavu). Protože samotný řád dne souvisí a vyplývá ze stále se opakujících činností, vedeme děti k samostatným konstruktivním hrám a činnostem tak, abychom v dětech rozvíjeli zodpovědnost a samostatnost v rozhodování, co smím a mohu dělat. Usilujeme o vyváženou míru organizovaných a volných činností a přijímáme efektivní, smysluplné a tvořivé nápady dětí. Využíváme doslova každý kout pro činnosti s dětmi-šatna: děti si tam na kobercích hrají a někdy i řízeně pracují, školní zahrada: maximální prostor pro spontánní hry, snaha o pomoc při práci na zahradě: zapojujeme děti dle jejich volby do pleť, zametání, sázení, sbírání větví. I díky školení se podařilo zajistit více materiálů a pomůcek pro různé experimenty, ale neustále usilujeme o posílení možností i v těchto oblastech.

Cesta k naplnění zásady č. 6 - Spontánní hra:

- Používat pestré materiály při tvorbě
- Využívat hru jako diagnostický nástroj
- Zapojit děti do rozvržení třídy (co, kde děláme)

Z/P 7 Podnětné věcné prostředí

Snažíme se vytvářet takové prostředí ve třídách, v šatnách, na chodbách i na školní zahradě, které je v souladu s bezpečností i podnětností. Děti mají možnost se podílet na formování tříd i chodby (nejrůznější výtvořky dětí, dětské náměty pro vyzdobení chodby ve spolupráci s rodiči), a také školní zahrady (zametání, sběr větví, vytrhávání plevelů na bylinkové a okrasné zahrádce, zpracování plastů, malování kamenů). Usilujeme o co nejautentičtější výzdobu, snažíme se maximálně eliminovat hotové, zpracované výtvořky a dekorace, vždy se je snažíme dotvářet a zpracovávat společně s dětmi i rodiči. Zajišťujeme bezpečné prostředí na třídách – časté větrání, pohyb v umývárkách, šatnách, na školní zahradě – děti vědí, a nejen prostřednictvím společně vytvářených pravidel, jak se mají chovat. Uspořádání tříd je takové, aby kopírovalo co neoptimálnějším způsobem věkové rozdělení dětí a aby hračky, pomůcky, výtvarné i sportovní potřeby byly dětem dostupné. Děti jsou také vedeny k vytváření a udržování estetického a čistého prostředí (uklízejí správně hračky, utírají rozlité tekutiny, uklízejí si místo svého stolování). Vedeme děti k šetrnému užívání vody a toaletních potřeb. Snažíme se rovněž o originální zpracování a práci s netradičními materiály (plasty, drátky, dřevo, kameny, potraviny) tak, abychom v dětech podněcovaly tvůrčí schopnosti. Chceme, aby děti také přicházely s nápady, jak si třídu a školku uzpůsobíme, aby nám v ní bylo dobře. Snažíme se každoročně účastnit nejvýznamnějších dotací a grantů, abychom své prostředí dále zlepšovali.

Cesta k naplnění zásady č. 7 - Podnětné věcné prostředí:

- Prohloubit u dětí zájem o okolí environmentální výchovou a jednáním
- Zapojovat více rodiče s dětmi do péče o školní zahradu
- Neustálá renovace a modernizace nábytku
- Efektivnější využívání interaktivní tabule
- Každoroční účast v grantových a dotačních soutěžích

Z/P 8 Bezpečné sociální prostředí

Plně si uvědomujeme, že vytvoření bezpečného sociálního prostředí jde ruku v ruce s uměním komunikace na všech úrovních osob pracujících a využívajících služeb MŠ. Týká se všech – dětí, rodičů, pedagogů, provozních zaměstnanců, návštěvníků MŠ, studentů na praxi, zřizovatele, aj. Ti všichni vytvářejí prostředí a zvláště sociální klima, které děti velmi vnímají, a také napodobují. Proto se snažíme, abychom v rámci profesionálního přístupu i zvnitřněné potřeby pohody vytvářeli takové prostředí, ve kterém bude všem dobře. Ve vzájemné komunikaci se domlouváme, případné názorové odlišnosti konzultujeme tak, abychom nevybočovali z filozofie MŠ. Podařilo se nám vytvořit pracoviště, do kterého všichni zaměstnanci patří a ve kterém mají svou hodnotu. Takto okolnosti vnímají i děti a nemají problém oslovit správného zaměstnance, pokud potřebují poradit, pomoci. Všichni zaměstnanci také vědí, jak důležitý je jednotný přístup v komunikaci s dětmi i rodiči. Dokážeme si také vzájemně pomoci. Čeho si nesmírně považujeme je skutečnost, že dokážeme mnohé řešit humorem a najdeme si i chvíli mimo pracovní dobu, ve které se dokážeme společně pobavit. Tato emoce se krásně přenáší na děti, a my tak můžeme vnímat krásu pohodového prostředí.

Cesta k naplnění zásady č. 8 - Bezpečné sociální prostředí:

- Otevřeně sdělovat opodstatněnou kritiku a navrhnout řešení
- Přijímat zodpovědnost za práci a organizaci činnosti MŠ
- Více sdělovat zpětnou vazbu a eliminovat kritiku osobnosti zaměstnanců, zaměřovat se pouze na kritiku profesní
- Vést děti k uvědomění si vlastní hodnoty ve společnosti

Z/P 9

Participativní a týmové řízení

Ředitelka naší organizace usiluje o maximální vytvoření prostředí, ve kterém je názor a práce každého jednotlivce důležitá, a to také dává najevo. Proto je naše organizace opravdu institucí, kde se všichni známe, máme o sobě přehled a nedělá nám potíže vzájemně si vypomoci. Zároveň je práce všech zaměstnanců neustále konzultována a kooperativně realizována, a to jak pedagogů, tak i správních zaměstnanců. Každý zaměstnanec zná své kompetence, na jejichž základě pracuje. Je proto samozřejmostí, že důležité záležitosti a informace jsou navzájem diskutovány s ohledem na prostor pro individuální vyjádření. Svou ředitelku vnímáme jako „vlajkonosu“, který má svou vizi a zve nás do svého pojetí života v MŠ, kterého jsme platnými členy, a u kterých se oceňuje aktivita, angažovanost a spolupráce. Zároveň je pro nás autoritou s vysokou profesionální úrovní, která nám udává směr v realizaci vnitřních, veřejných i osobních aktivit, a to jak svým neustálým sebevzděláváním, sebereflexí, humorem, tak i zvnitřněnými hodnotami zdravé mateřské školy. Participativní řízení, jež je uplatňováno napříč celou organizací, se pak snažíme v měřítku jednotlivých odloučených pracovišť realizovat také. A tak spolupracujeme na třídě, v jedné budově naší MŠ i v celé organizaci.

Cesta k naplnění zásady č. 9 - Participativní a týmové řízení:

- Zvýšit vzájemnou informovanost zaměstnanců vzhledem k organizaci MŠ
- Důsledně provádět kontroly a jejich vyhodnocování se zaměstnanci
- Více navštěvovat další budovy organizace a pořádat společně akce

Z/P 10

Partnerské vztahy s rodiči

Protože si uvědomujeme důležitost spolupráce především s rodinou dětí, je pro nás nesmírně podstatné vytvářet si s rodiči (a nejen s nimi, ale například i s babičkami, dědečky) partnerské vztahy. Chceme, aby byly takové, v nichž se dokážeme otevřeně bavit o vývoji a rozvoji dítěte, o dění v MŠ, obci, a abychom se dokázali společně i zasmát. Protože nám jde o opravdové vzájemné pochopení, realizujeme takzvané kroužky pro předškoláky, kterých se účastní i rodiče, a mají tak možnost vidět práci svého dítěte (práci učitelky) ve srovnání s ostatními dětmi. Následná komunikace s učitelkou je

vždy jasnější, srozumitelnější a vede ke kvalitnější spolupráci v rámci dítě-učitel-rodíč. Navíc je tato aktivita pozitivně reflektována i s ohledem na zápisy do ZŠ. Snažíme se být otevření názorům rodičů, jejich připomínkám, návrhům. Usilujeme o to prostřednictvím dění ve třídě (denních rozhovorů), ve škole (akce, nejrůznější setkání), na třídních schůzkách. Víme, že pokud rodiči poskytneme dostatečný prostor k pozorování a bytí v dění MŠ (v dění třídy), dáme mu tak možnost seznámit se s prostředím, s naší prací, a vytvoříme si tak prostor k otevřené komunikaci, k vytvoření pocitu bezpečí a důvěry. Před vstupem dítěte do MŠ s rodiči konzultujeme možnosti, které mají během adaptačního procesu, jež je v naší MŠ vysoce individuální (konzultovaný přímo na třídě s pedagogy). Pomocí vstupního dotazníku o dítěti se pídíme po základních informacích, které mohou a bývají pro učitelku užitečné. Neustále s rodiči komunikujeme, nečekáme na jejich dotazy, ale častěji iniciujeme rozhovor sami. Vždy ve srozumitelném a opodstatněném kontextu. V činnosti školy nám nesmírně pomáhá Spolek rodičů Šponárek, z jehož financí je zabezpečována řada akcí pro děti i rodiče, nejrůznější vybavení školy, ale i třeba bylinko-okrasná zahrádka naší školy. Chceme, aby rodič věděl, že se může kdykoliv obrátit na nás s problémem i potřebou poradit. Snažíme se rodiče informovat-na webových stránkách, na nástěnkách, na třídních schůzkách, v nejrůznějších textových materiálech (hodnocení uplynulého měsíce v šatnách jednotlivých tříd, nepravidelné časopisy – Šponárek, Ročenka, Časopis ze školky v přírodě). Potřebujeme, aby rodiče s námi žili, nebylo jim dění okolo MŠ lhostejné a společně její prostředí tvořili.

Cesta k naplnění zásady č. 10 - Partnerské vztahy s rodiči:

- Více zapojit rodiče do organizování akcí
- Lépe vysvětlovat rodičům filozofii MŠ a její konkrétní promítání do práce MŠ
- Zapojit rodiče i do výchovně-vzdělávací činnosti na třídách
- Pořádání besed, přednášek, seminářů pro rodiče

Z/P 11

Spolupráce mateřské školy se základní školou

Spolupráce naší mateřské školy se školou základní probíhá nejvíce se ZŠ Provaznická, protože většina našich předškoláků odchází právě tam. Spolupráce spočívá především v informovanosti rodičů ohledně zápisu do ZŠ prostřednictvím učitele 1. třídy ZŠ, který jim sdělí průběh a možnosti zápisu a představí rodičům vlastní vzdělávací program a jeho možnosti. Předškoláci pak každoročně navštěvují ukázkové hodiny v prvních třídách a využívají předškolácký kroužek ZŠ, který má adaptační charakter. Sporadicky se také snažíme využívat žáky základní školy, kteří uskuteční pro naše děti většinou mikulášské představení s nadílkou (přijdou nám zahrát Mikuláše, Anděla i Čerta). V rámci plynulejšího přechodu z režimu MŠ do režimu ZŠ uskutečňujeme již zmiňovaný předškolácký kroužek, ve kterém pedagogové působí také jako poradci a konzultanti právě pro rodiče.

Cesta k naplnění zásady č. 11 - Spolupráce mateřské školy se základní školou:

- Předávat rodiči diagnostické materiály i pro učitele ZŠ
- Utvářet přehlednější informace o programech blízkých ZŠ
- Vytvořit plán spolupráce s některou ZŠ
- Zvat pravidelně učitele ZŠ k besedám s rodiči

Z/P 12

Začlenění MŠ do života obce

S dětmi navštěvujeme nejrůznější instituce sloužící obci a patřící k jejímu životu (knihovna, kulturní střediska, SVC, IZS na Dubině, Svět techniky, Domov důchodců). Rádi se vydáváme na procházky do blízkého okolí a využíváme při cestování i prostředků MHD. Účastníme se nejrůznějších výtvarných soutěží, které vypisují místní spolky, sdružení a střediska. Pokoušíme se zasílat informace o dění v MŠ do místního i jiného periodika (Jižní listy, Informatorium). Snažíme se sporadicky organizovat i netradiční návštěvy v naší MŠ (pan Holba – pracovník Charity Sv. Alexandra v Ostravě-Kunčičkách,

studenti VŠ), nebo se účastnit příležitostných akcí (sázení lípy za přítomnosti ČT a místostarosty). Spolupracujeme rovněž v rámci atletického kroužku s pracovníky Městského stadionu, díky čemuž se děti dostanou na Čokoládovou tretru. Téměř pravidelně se účastníme náborových vystoupení Základní umělecké školy Viléma Petrželky.

Cesta k naplnění zásady č. 12 – Začlenění MŠ do života obce:

- Zvát do MŠ zajímavé osobnosti města
- Cíleně poznávat okolí i formou návštěv institucí a akcí pořádaných obcí
- Číst dětem více pověstí
- Zvát zastupitele obce na akce MŠ
- Pravidelně spolupracovat se ZŠ

3.3 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

V naší mateřské škole se rovněž vzdělávají děti se speciálními vzdělávacími potřebami, které jsou v péči logopedického asistenta. Každoročně tak míváme v každé třídě jedno integrované dítě s doporučením SPC a vypracovaným IVP. Jedenkrát týdně pak dochází logopedický asistent z MŠ Harmonie, Mítušova 4, který s těmito dětmi individuálně pracuje. Při práci s dítětem pak třídní učitel vychází z doporučení SPC. Zohledňuje způsob vzdělávání a oblasti, které je potřeba posílit. Na třídách probíhá u dětí také běžný diagnostický proces, který po konzultaci se zákonným zástupcem může vést k prvotnímu orientačnímu zjištění případné speciální vzdělávací potřeby. Nejčastěji, krom zákonného zástupce, spolupracujeme s některým ze školských poradenských zařízení (SPC, PPP).

Cesta k naplnění podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami:

- Organizovat pravidelné konzultace se zákonným zástupcem s výsledky orientační diagnostiky, zejména u dětí, jejichž docházka do MŠ je povinná
- Absolvovat školení zaměřené na oblast dětí se SVP

3.4 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

Důležitým nástrojem pro rozpoznání dítěte, které by se mohlo jevit jako nadané, je bezesporu diagnostický proces. Jeho efektivita souvisí s pravidelností a komplexním pojetím výchovně vzdělávacího procesu, který zahrnuje mnoho oblastí rozvoje (verbální, motorická, hudební, výtvarná, sociální). Heterogenní třídy nabízejí širokou možnost srovnávání a pozorování nejen v individuální rovině, ale také v kooperaci dětí lišících se věkem. V úzké spolupráci se zákonným zástupcem se opíráme o filozofii MŠ a preferujeme individuální přístup ke vzdělávání dětí, proto je možné, aby dítě spontánně projevilo svůj zájem i hloubku svého zaujetí pro určitou oblast či činnost. Podporujeme zaujetí dětí pro oblast jejich zájmu.

Cesta k naplnění podmínky vzdělávání dětí nadaných:

- Absolvovat školení v oblasti nadaných dětí
- Vzdělávat se v oblasti diagnostického procesu

3.5 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

Nástup dítěte do MŠ je důležitým mezníkem nejen z hlediska socializace. Proto velkou pozornost věnujeme adaptačnímu procesu, který je vysoce individualizovaný. Rodiče mají možnost s dětmi trávit ve třídě podstatnou část tak, aby dítě postupně nabylo pocitu důvěry a bezpečí, a zvládlo pak lépe okamžik odloučení. Jedna toaleta každé třídy je vybavena dětským prkýnkem, případně schůdkem. Vzhledem k psychické nezralosti důsledně dbáme na to, aby děti měly dostatek prostoru pro své tempo, a vedeme děti ke vzájemné citlivosti a ohleduplnosti. Zásadním prvkem je klidná atmosféra vzájemné důvěry beze spěchu a hluku, které se snažíme maximálně eliminovat. Uvědomujeme si, že spolupráce pedagogů na třídách společně se školnicemi je v tomto ohledu stěžejní. Nejmladší děti pak směřujeme do MŠ Harmonie, Mítušova 4, kde je zaměstnána chůva.

Cesta k naplnění podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let:

- Vybavovat třídy adekvátními hračkami a nábytkem
- Pracovat na vzájemné spolupráci pedagogů na třídách

Ad 4.

Formální kurikulum - tematicky uspořádané (vzdělávací obsah)

4.1 Tematický celek

TÉMA

„Jdeme společnou cestou zdraví“

PODTÉMATA

1. Vím, Kdo jsem.	2. Zvládám, co život přináší.	3. Žiji uprostřed neustálých změn.	4. Ovlivňuji dění kolem sebe.	5. Chráním si své zdraví.
-------------------------	-------------------------------------	--	-------------------------------------	---------------------------------

1. PODTÉMA: „VÍM, KDO JSEM“

Podporujeme identitu dítěte.

Dítě poznává, prožívá a uvědomuje si svoji identitu a role, se kterými se setkává nebo může setkat v budoucnosti.

K podtématu přiřazené CÍLOVÉ KOMPETENCE:

1.	Má základní poznatky o lidském těle a jeho hlavních funkcích.
7.	Uvědomuje si, že člověk může mít potíže se zdravím tělesným, ale i duševním a že tyto potíže spolu mohou souviset.
15.	Ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze svého okolí.
17.	Umí se citově vyrovnat s novými situacemi v rámci běžného života dítěte svého věku.
19.	Řeší jednoduché problémy, má představu o tom, že většinu problémů může vyřešit více způsoby.
20.	Nemá obavu ze změny, přijímá ji jako běžnou součást života.
22.	Dovede označit svoje potřeby (tělesné, psychické, sociální, etické), přizpůsobit jim své chování.
24.	V běžných životních situacích předvídá následky a přijímá důsledky svých činů, svého chování.
26.	Umí vyjádřit, co se mu líbí, co ne, vysvětlit proč.
27.	Poznáváním sebe sama vytváří pravdivý obraz o sobě. O své identitě, vlastnostech (temperament), sklonech a schopnostech.
28.	Snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí.

Příklady TEMATICKÝCH ČÁSTÍ:

- Kdo jsem a co o sobě vím?
- Čím, kým bych se chtěl/a stát?

- Co jsem se naučil/a v mateřské škole?

2. PODTÉMA: „ZVLÁDÁM, CO ŽIVOT PŘINÁŠÍ“

Žijeme ve společenství.

Učíme dítě zvládat, co život přináší, děje a změny ve společenstvích.

K podtématu přiřazené CÍLOVÉ KOMPETENCE:

15.	Ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze svého nejbližšího okolí.
31.	Dovede sdělovat události a příhody, které se mu staly.
32.	Komunikuje, dokáže se dohodnout i v případě problémové situace.
33.	Má zvnitřněnou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel, přijatá pravidla se snaží plnit.
34.	Dovede požádat o pomoc, když je v nouzi.
36.	Má vytvořené základní návyky společenského chování.
27.	Je ochotno vysvětlovat svůj názor i naslouchat druhým.
38.	Dovede se vyjádřit a domluvit s dětmi i s dospělými.
39.	Je schopno elementární spolupráce ve dvojici, ve skupině.
40.	Chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je třeba.
41.	Chápe, že svým chováním a skutky nemá omezovat druhého, dbá pravidel soužití.
42.	Uvědomuje si, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody.
47.	U druhých respektuje a toleruje potřeby a individuálně odlišné způsoby jejich uspokojování.

Příklady TEMATICKÝCH ČÁSTÍ:

- Jak se postaráme o nové kamarády?
- Proč potřebujeme pravidla?
- Do jaké rodiny jsem se narodil/a?

3. PODTÉMA: „ŽIJÍ UPROSTŘED NEUSTÁLÝCH ZMĚN“

Učíme děti rozumět přírodě,

přírodním jevům a společenským dějům, lidem, vztahům, poznávat podstatu a dopady na obyvatele.

K podtématu přiřazené CÍLOVÉ KOMPETENCE:

3.	Rozumí tomu, že způsob, jakým se člověk chová a žije, má vliv, špatný nebo dobrý, na jeho zdraví.
5.	Má zájem pochopit jevy kolem sebe v jejich souvislostech, dovede se ptát.

8.	Vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje nebo poškozuje.
9.	Rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ve vztahu ke zdraví.
12.	Podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví, ostatních, přírody.
14.	Je zvědavý, má touhu poznávat.
43.	Chce poznávat své okolí, svět.
45.	Chová se vstřícně a je ochotný pomoci tam, kde je třeba, zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí a potřeby druhých.
48.	Má zájem pochopit jevy kolem sebe, ptá se.
49.	Prožívá vztah k přírodě, sounáležitost s přírodou neživou i živou.
50.	Ochraňuje přírodu, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje.

Příklady **TEMATICKÝCH ČÁSTÍ:**

- Co vidí dráček „Podzimníček“ z výšky?
- Co, kdo v lese žije, nežije, ježečku?
- Otevřeme naši Zemi klíčkem aneb podle čeho poznáme jaro?
- Jak se v roce mění barvy?

4. PODTÉMA: „OVLIVŇUJI DĚNÍ KOLEM SEBE“

Vytváříme záměrné aktivity,

kteří ovlivňují životní prostředí i komunitu, v níž žijeme (oslavy, slavnosti, tradice, projekty)

K podtématu přiřazené CÍLOVÉ KOMPETENCE:

5.	Má zájem pochopit jevy kolem sebe v jejich souvislostech, dovede se ptát.
12.	Podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví, ostatních, přírody.
14.	Je zvědavý, má touhu poznávat.
16.	Rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti.
18.	K problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy bude řešit někdo jiný.
25.	Dovede vyvinout úsilí, pokud chápe smysl své činnosti, vytrvá u ní, dokončuje ji.
35.	Dovede zvládnout jednoduché zátěže a překážky.
39.	Je schopno elementární spolupráce ve dvojici, ve skupině.
43.	Chce poznávat své okolí, svět.
45.	Chová se vstřícně a je ochotný pomoci tam, kde je třeba, zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí a potřeby druhých.
50.	Ochraňuje přírodu, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje.

--	--

Příklady TEMATICKÝCH ČÁSTÍ:

- Jak se postaráme o naši Zemi a zahradu?
- Čím potěšíme maminku?
- Chystáme se na zápis.
- Kudy vede moje cesta domů?
- Připravujeme se na Velikonoce.

5. PODTÉMA: „CHRÁNÍM SI SVÉ ZDRAVÍ“

Vychováváme děti ke zdravému životnímu stylu,
k osvojování zdravých životních návyků, k ochraně zdraví a bezpečnosti.

K podtématu přiřazené CÍLOVÉ KOMPETENCE:

2.	Vnímá, že člověk může mít potíže se zdravím tělesným, ale také duševním a že tyto potíže spolu mohou souviset.
3.	Rozumí tomu, že způsob, jakým se člověk chová a žije, má vliv, špatný nebo dobrý, na jeho zdraví.
4.	Rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat a ty, které mohou zdraví poškozovat.
6.	Má vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, hry na automatech).
8.	Vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje, nebo poškozuje.
9.	Rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ve vztahu ke zdraví.
10.	Chápe, že zdraví není samozřejmost a musí je chránit.
11.	Chápe, že když je člověk nemocen (krátkodobě, dlouhodobě, akutně, chronicky), nemůže dělat řadu věcí, které dělá rád a které patří k jeho životu.
13.	Má vytvořenou představu o zdravé životosprávě.
21.	Má vytvořeny základní návyky sebeobsluhy a osobní hygieny.
23.	Odhaduje rizika ohrožující jeho zdraví a bezpečnost.
28.	Snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí.
29.	Chápe, že tělesná aktivita, zdravá výživa, spánek a odpočinek přispívají k dobré náladě a spokojenosti.

Příklady TEMATICKÝCH ČÁSTÍ:

- Máme na silnici, v lese nebo při práci na zahrádce v hlavě svého šéfa-rádce?
- Co je zdraví a co je zdravé?
- Co můžeme udělat pro svoje zdraví?

KLÍČOVÉ KOMPETENCE (I -VII) A CÍLOVÉ KOMPETENCE (1 – 50)

Přiřazení cílových kompetencí k podtématům nás ubezpečuje, že děti vedeme ke všem cílovým kompetencím.

I = **Identita** S = **Společenství** P = **Příroda** A = **Aktivita** Z = **Zdravý životní styl, bezpečnost**

I. Rozumí holistickému pojetí zdraví, pojmům podpory zdraví a prevenci nemocí.	I.	S.	P.	A.	Z.
1. Má základní poznatky o lidském těle a jeho hlavních funkcích.	X				
2. Vnímá, že člověk může mít potíže se zdravím tělesným, ale také duševním a že tyto ...					X
3. Rozumí tomu, že způsob, jakým se člověk chová a žije, má vliv, špatný nebo dobrý na ..			X		X
4. Rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat nebo ...					X
5. Má zájem pochopit jevy kolem sebe v jejich souvislostech, dovede se ptát..			X	X	
6. Má vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život					X
7. Uvědomuje si, že lidé jsou různí a liší se podle znaků (pohlaví, věku, kultury, etnika, rasy	X				
II. Uvědomuje si, že zdraví je prioritní hodnotou.					
8. Vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje nebo poškozuje.			X		X
9. Rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ve vztahu ke zdraví.			X		X
10. Chápe, že zdraví není samozřejmost a musí je chránit.					X
11. Chápe, že když je člověk nemocen (krátkodobě, dlouhodobě, akutně, chronicky), nemůže					X
12. Podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví ostatních, přírody.			X	X	
13. Má vytvořenou představu o zdravé výživě.					X
III. Dovede řešit problémy a řeší je.					
14. Je zvědavý, má touhu poznávat.			X	X	
15. Ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze ...	X	X			
16. Rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti.				X	
17. Umí se citově vyrovnat s novými situacemi v rámci běžného života dítěte svého věku.	X				
18. K problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy ...				X	
19. Řeší jednoduché problémy, má představu o tom, že většinu problémů může vyřešit ...	X				
20. Nemá obavu ze změny, přijímá ji jako běžnou součást života.	X				
IV. Má vyvinutou odpovědnost za vlastní chování a způsob života.					
21. Má vytvořeny základní návyky sebeobsluhy a osobní hygieny.					X
22. Dovede označit svoje potřeby (tělesné, psychické, sociální, etické), přizpůsobit jim své ...	X				
23. Odhaduje rizika ohrožující jeho zdraví a bezpečnost.					X
24. V běžných životních situacích předvídá následky a přijímá důsledky svých činů, chování.	X				
25. Dovede vyvinout úsilí, pokud chápe smysl své činnosti, vytrvá a u ní, dokončuje ji.				X	
26. Umí vyjádřit, co se mu líbí, co ne, vysvětlit proč.	X				
V. Posiluje duševní odolnost.					
27. Poznáváním sebe sama vytváří pravdivý obraz o sobě, o své identitě, vlastnostech ...	X				
28. Snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí.	X				X
29. Chápe, že tělesná aktivita, zdravá výživa, spánek a odpočinek přispívají k dobré náladě.					X
30. Chápe, že lidé mají různé pocity, emoce city, dovede je rozpoznávat a pojmenovat.	X				
31. Dovede sdělovat události a příhody, které se mu staly.		X			
32. Komunikuje, dokáže se dohodnout i v případě problémové situace.		X			
33. Má zvnitřněnou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel, přijatá pravidla se ...		X			
34. Dovede požádat o pomoc, když je v nouzi.		X			
35. Dovede zvládnout jednoduché zátěže a překážky.				X	
VI. Ovládá dovednosti komunikace a spolupráce.					
36. Má vytvořené základní návyky společenského chování.		X			
37. Je ochotno vysvětlovat svůj názor i naslouchat druhým.		X			
38. Dovede se vyjádřit a domluvit s dětmi i dospělými.		X			
39. Je schopno elementární spolupráce ve dvojicích, ve skupině.		x		X	
40. Chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je třeba.		X			
41. Chápe, že svým chováním a skutky nemá omezovat druhého, dbá pravidel soužití.		X			
42. Uvědomuje si, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody.		X			
VII. Spolupodílí se aktivně na tvorbě podmínek.					
43. Chce poznávat své okolí, svět.			X	X	
44. Prožívá vztah k lidem, sounáležitost s různými společenstvími.	X				
45. Chová se vstřícně a je ochotný pomoci tam, kde je třeba, zvládá jednoduché činnosti ..			X	X	
46. Uvědomuje si, že každý má nějaká práva a povinnosti.	X				
47. U druhých respektuje a toleruje potřeby a individuálně odlišné způsoby jejich ...		X			
48. Má zájem pochopit jevy kolem sebe, ptá se.			X		
49. Prožívá vztah k přírodě, sounáležitost s přírodou neživou i živou.			X		

OBLASTI

I.	II.	III.	IV.	V.
Biologická	Psychologická	Interpersonální	Soc. kulturní	Environmentální

PODOBLASTI

1. Lidské tělo a aktivní pohyb	1. Poznávání	1. Respekt a tolerance	1. Rodina a domov	1. Souvislosti
2. Sebeobsluha	2. Prožívání	2. Komunikace	2. Škola mateřská a základní	2. Vývoj a změna
3. Správná výživa	3. Sebepojetí	3. Spolupráce	3. Obec a země	3. Rozmanitost
4. Bezpečnost a ochrana zdraví	x	x	x	4. Ovlivňování člověkem

DÍLČÍ CÍLE A UKAZATELE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ V OBLASTECH A PODOBLASTECH

I. Oblast biologická

1. Podoblast - Lidské tělo a aktivní pohyb (I.1)		
Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
1, 43	Znát názvy částí těla, smyslových orgánů, některých vnitřních orgánů a jejich funkce.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Označuje některé životně důležité vnitřní orgány a jejich funkce. ☺ Pojmenovává správně části těla. ☺ Ví, které důležité smyslové orgány máme, a ví, jak je chránit před poškozením.
1	Rozvíjet všechny smysly.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Koordinuje pohyby jemných svalů ruky se zrakovým vnímáním. ☺ Podle chuti pozná známé potraviny. ☺ Poznává podle vůně známá jídla, ovoce ... ☺ Provádí diferenciaci zvuků a tónů. ☺ Provádí jemnější zrakovou diferenciaci tvarů až po grafické znaky. ☺ Při poznávání světa používá širokou škálu svých smyslů. ☺ Určí hmatem vlastnosti povrchu, tvary i konkrétní předměty. ☺ Určuje základní chutě.
2, 22, 27	Ztotožnit se s podobou svého těla a s vlastním pohlavím	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Nezesměšňuje své tělo ani tělo druhých. ☺ Při onemocnění na své tělo nezanavře.
3	Vědět o nutnosti udržování svého těla ve zdraví.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Ví, že se dá předcházet nemoci. ☺ Ví, proč se chodí k lékaři.
6, 22, 13, 29	Uspokojovat osobní potřebu pohybu.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Je zvyklé samo organizovat i účastnit se pohybových aktivit. ☺ Ví, že pohyb pomáhá zdraví.
10	Vědět o důsledcích nedostatku pohybu pro zdraví.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Ví, proč je důležité správně držet tělo. ☺ Ví, že nedostatek pohybu může vést k onemocnění.
12	Zvyšovat svoji tělesnou zdatnost.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Dokáže ujít přiměřeně dlouhý úsek cesty.

		☐ Používá různá náradí. ☐ Vykonává namáhavější pohyby (běh, překážková dráha ...) i po „delší dobu“.
12	Napomáhat vlastnímu zdraví zdravými životními návyky.	☐ Aktivně vyhledává a vyžaduje příležitosti k odpočinku.
12, 29	Rozvíjet a kultivovat pohybovou koordinaci s hudbou.	☐ Hraje pohybové a taneční hry. ☐ Dovede pohyb přizpůsobit tempu hudby. ☐ Kultivovaným pohybem vyjadřuje své představy vyvolané hudbou. ☐ Pohyb přizpůsobuje rytmu. ☐ Pohybem vyjadřuje melodii.
13, 25	Zdokonalovat koordinaci hrubé i jemné motoriky.	☐ Dovede hodit a chytit míč více způsoby. ☐ Koordinovaně provádí pohyby. ☐ Samostatně jezdí na kole. ☐ Samostatně jezdí na koloběžce. ☐ Samostatně se obléká, svléká, zapíná knoflíky, zip. ☐ Samostatně zavazuje klíčky. ☐ Správně chodí po schodech. ☐ Stříhá, lepí různé druhy materiálů. ☐ Tužku drží standardním způsobem užívaným ke psaní. ☐ Úspěšně zdolává překážky lezením, skokem. ☐ Zvládá úkoly her rozvíjející jemnou motoriku.
5, 13	Vědět o správném držení těla.	☐ Je-li upozorněno, zaujme správný stoj, sed. ☐ Ví, že velikost nábytku ovlivňuje správné držení těla.
20, 48	Vědět, že se tělo v průběhu času mění.	☐ Rozlišuje jednotlivé fáze lidského života. ☐ Ví, ve které fázi lidského života je a která bude následovat.
29	Správně provádět jednoduché pohyby a cviky.	☐ Dovede provést jednoduché akrobatické cviky.
29	Vědomě uvolnit svalové napětí, ovládat vdech i výdech.	☐ Správně provádí jednotlivé relaxační cviky. ☐ Správně provádí dýchání.
29	Zaujímat pozitivní postoj k pohybu, sportování.	☐ Napodobuje některé sporty. ☐ Umí pojmenovat některé sporty.

2. Podoblast – Sebeobsluha (I.2)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
21, 36	Samostatně se chovat při stolování, kulturně stolovat.	☐ Dovede nést talíř s jídlem, nalitý hrnek. ☐ Dovede používat papírový ubrousek. ☐ Dovede požádat o přiměřenou porci jídla. ☐ Dovede se najíst s použitím příboru. ☐ Dovede si nabrat jídlo. ☐ Dovede si nalít nápoj. ☐ Chová se u stolu přirozeně a správně nejen v přítomnosti dospělého. ☐ Prostírá si a udržuje čistotu v okolí talíře.
3, 21	Mít potřebu čistého zevnějšku a úpravy.	☐ Má návyk udržovat v pořádku věci, které používá. ☐ V průběhu dne sleduje svůj zevnějšek, podle potřeby se upravuje.
21	Samostatně dodržovat pravidla a postupy osobní hygieny a sebeobsluhy.	☐ Dovede se čistě mýt. ☐ Upozorňuje ostatní na nesprávný postup při vykonávání osobní hygieny.
12, 22, 29, 36	Samostatně uspokojovat tělesné potřeby podle individuálně pociťované potřeby (míry) společensky přijatelnou formou,	☐ Dovede odpočívat, když je unaveno. ☐ Má návyk vhodnou formou požádat o nápoj, jídlo, možnost odpočinku, pohybu. ☐ Pije dostatečně podle osobní potřeby. ☐ Svléká a obléká se podle pocitu tepla.
36	Přijmout společenské normy osobní hygieny.	☐ Dovede správným způsobem používat toaletu. ☐ Je zvyklé vyhledávat soukromí na toaletě. ☐ Má návyk pečlivě si umývat ruce před jídlem a po použití toalety.

		<ul style="list-style-type: none"> ☺ Přirozeně dodržuje osobní hygienu i v nepřítomnosti dospělého. ☺ Upozorňuje ostatní na nedostatky v osobní hygieně. ☺ Zná správný způsob čištění zubů a pečlivě ho provádí.
4, 10	Vědět o významu dodržování osobní hygieny pro zdraví.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Ví, proč se myjeme, proč si čistíme zuby, proč si čistíme nos, proč je třeba dodržovat čistotu na toaletě.
12, 21	Znat způsoby a prakticky zvládat úkony osobní hygieny a sebeobsluhy.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Dovede si podle potřeby samostatně čistit nos. ☺ Dovede vykonat osobní potřebu i v nestandardních podmínkách (les, hřiště ...). ☺ Samostatně se obléká, svléká, převléká. ☺ Správným způsobem používá toaletu. ☺ Umí splachovat.

3. Podoblast - Správná výživa (I.3)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
8	Neodmítat zdravou výživu.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Ochutnává a konzumuje jídla zdravé výživy. ☺ Podílí se na přípravě jídel zdravé výživy.
13	Znat důsledky požívání některých potravin pro zdraví.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Rozlišuje pamlsky z hlediska zdravé výživy (cukrovinky x sušené ovoce, müsli ...). ☺ Ví, které potraviny zdraví neprospívají. ☺ Ze souboru potravin vybírá ty, které podporují zdraví.
13	Znat názvy potravin.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Pojmenovává některé potraviny a některá jídla. ☺ Pomáhá při přípravě jednoduchého jídla. ☺ Umí slovně popsat postup přípravy některých jídel.
13	Znat původ základních potravin a způsoby jejich uchovávání.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Ví, jak ochránit potraviny před zkažením. ☺ Zná původ některých potravin.
8	Přijímat přiměřené množství potravy.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Má návyk jíst přiměřené porce, nepřejídat se.

4. Podoblast - Bezpečnost a ochrana zdraví (I.4)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
1	Rozlišovat bolest a lokalizovat ji.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Dovede lokalizovat místo bolesti. ☺ Pokouší se popsat druh bolesti.
15, 34	Odhadovat, kdy potřebuje pomoc dospělého.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Dovede si říct o pomoc. ☺ Zdolává překážky podle svých schopností a sil (každý leze jen tam, kam umí).
15, 23	Odhadovat rizika ohrožující jeho bezpečnost.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Dodržuje pravidla bezpečnosti. ☺ Umí říct, s kým je bezpečné navázat kontakt a s kým ne. ☺ Ví, jaké nebezpečí může přinést navazování kontaktů s neznámými lidmi.
24, 48	Chápat souvislosti mezi příčinou a následkem při ochraně zdraví.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Ví, kde a čím může svým chováním ohrozit zdraví nebo bezpečnost svou i druhých (např. skákání ze schodů, přebíhání přes silnici, hry na chodníku, zacházení s nůžkami, s nářadím, namáhání hlasivek ...).
6, 8, 23	Znat, co mu pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Nesbírá pohozené injekční stříkačky. ☺ Při nálezu nebezpečných předmětů upozorňuje na ně dospělého. ☺ Rozpoznává chování, které souvisí s pitím alkoholu, kouřením, užíváním drog ... ☺ Ví o existenci látek poškozujících zdraví. ☺ Ví, že nemá trhat a jíst jemu neznámé plody.
2, 11, 20, 48	Mít povědomí o proměně těla nemocí, úrazem.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Dovede hrát bohaté námětové hry na téma nemoc a úraz, jeho léčení, ošetření.

		☐ Vypráví o zkušenostech s nemocí a úrazem. ☐ Hraje námětové hry na lékaře, na sanitku, na nemocnici. ☐ Sdíluje zkušenosti s nemocí slovně, hrou, výtvarnou činností ... ☐ Ví, jak se ošetřuje drobný úraz. ☐ Ví, jak se správně chovat při infekčním onemocnění (např. kýchání, při kašli používá kapesník ...)
2, 11	Vědět o nutnosti přizpůsobit své chování v době nemoci, po úrazu a při ošetření.	
4	Vědět o riziku nadměrného působení audiovizuálních přístrojů.	☐ Dodržuje pravidla používání AV přístrojů. ☐ Umí uvést alternativní druhy zábavy, vybírat si pořady. ☐ Ví, proč se nemá dlouho dívat na televizní programy. ☐ Ví, že na počítači si nemá hrát neomezeně dlouhou dobu.
12, 23	Znát pravidla bezpečného chování chodce v dopravním provozu.	☐ Dovede se řídit signály semaforu. ☐ Umí pojmenovat dopravní bezpečnostní rizika v blízkém okolí školy a domova. ☐ Umí přecházet přes silnici (přechod, rozhlédnutí...) ☐ Zná některé dopravní značky.
23	Zvažovat situaci z hlediska bezpečí.	☐ Dodržuje dohodnutá pravidla chování a bezpečnosti. ☐ Dodržuje pravidla chování na dopravním hřišti. ☐ Dodržuje správné postupy při manipulaci s předměty, kterými se může poranit (např. kladivo, nůž, nůžky, jehla ...). ☐ Ví, že nesmí jezdit na kole po silnici samostatně. ☐ Ví, že věci nabízené neznámými lidmi v neznámém prostředí musí odmítnout.

II. Oblast psychologická

1. Podoblast – Poznávání (II.1)		
Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
5, 14, 43	Chtít rozumět okolnímu světu, tomu, co vidí, slyší, hmatá, pociťuje ...	☐ Je zvyklé klást otázky, když něco neví a dožadovat se odpovědi.
16, 43	Orientovat se v čase.	☐ Přiřazuje k pojmům ráno, poledne, večer typické lidské činnosti. ☐ Řeší správné úlohy na určení časového sledu událostí. ☐ Umí popsat rozdíl mezi dnem a nocí. ☐ Vyjmenovává charakteristické znaky ročních dob. ☐ Vyjmenuje dny v týdnu a jejich pořadí.
5, 16, 43	Rozlišit a pojmenovat vlastnosti a kvalitu věcí a vztahy mezi nimi (barva, tvar, povrch, množství, velikost, druhy materiálu ...).	☐ Dovede popsat tvar, povrch, barvu ... předmětů. ☐ Správně třídí (přiřazuje) věci podle barvy, tvaru, velikosti, materiálu ... ☐ Umí poměřit mezi sebou několik předmětů a seřadit je podle velikosti. ☐ Umí porovnat množství i pomocí nestandardní míry.
16, 43	Rozlišovat směry a vzdálenosti, orientovat se v prostoru.	☐ Správně používá předložky před, za, pod ... ☐ Staví z konstruktivních stavebnic podle předlohy i podle fantazie. ☐ Umí ukázat, kde je nahore, dole, vpravo, vlevo, uprostřed, v rovině i v prostoru. ☐ Umí vyřešit bludiště. ☐ Určí správně, co je dál, co blíž.
7, 16, 31, 43	Všímat si věcí, lidí a dějů kolem sebe, sdělovat, čeho si všimlo.	☐ Je zvyklé pozorovat okolí a hovořit o změnách. ☐ Je zvyklé vyprávět zážitky.
16, 22, 27, 43	Záměrně vnímat a znát názvy věcí, jevů a rozumět obsahu názvů.	☐ Pozoruje dění kolem sebe. ☐ Správně určuje a pojmenovává věci a jevy ve svém okolí.
16	Poznat shodu, podobnost, rozdíl.	☐ V přirozených situacích dovede najít a označit shodu, podobnost, rozdíl.

16, 33	Poznat výjimky z řádu, ze série,	☐ Dovede vyhledat rozdíly na zdánlivě stejných obrázcích. ☐ Dovede vyhledat rozdíl v řadě podobných předmětů. ☐ Pracuje podle předlohy.
16, 48	Vytvářet logické souvislosti a celky.	☐ Dokončí příběh. ☐ Doplnuje slova v písni. ☐ Skládá podle vzoru. ☐ Vytváří algoritmy.
16, 25	Připravit, záměrně se soustředit na určitou dobu, uskutečnit a dokončit činnost.	☐ Dokáže činnost přerušit a vrátit se k ní. ☐ Samostatně volí činnost, soustředí se na ni a samo rozhodne, kdy končí. ☐ Soustředěně naslouchá čtení, vyprávění.
14	Zajímat se o lidské činnosti a dostupná povolání a vytvořit si o nich konkrétní představu.	☐ Napodobuje jednotlivé lidské činnosti v námětových hrách. ☐ Napodobuje různá povolání v námětových hrách. ☐ Ví, jaké činnosti souvisí s profesí rodičů.
16, 48	Chápat rozdíl mezi skutečností zobrazovanou, reálnou a symbolickou.	☐ Dovede vstoupit do hry a vystoupit z ní. ☐ Rozlišuje smyšlený (fantazijní) příběh od reality. ☐ Umí „přečíst“ piktogramy.
16	Skládat části do celků a rozkládat celek na části.	☐ Skládá dřevěné mozaiky podle nákresu. ☐ Skládá puzzle, obrázkové kubusy.
19, 40	Přístupovat tvořivě ke skutečnosti.	☐ Řeší tvořivé problémy – improvizuje, domýšlí, nalézá alternativní řešení. ☐ Tvoří originální výtvary.
16	Pochopit a zapamatovat si krátký literární text, příběh.	☐ Ilustruje děj. ☐ Přednáší říkadla, básně. ☐ V námětových hrách přehrává příběhy. ☐ Vypráví jednoduché příběhy.
16	Opakovat z paměti jednoduché série psychomotorických úkonů.	☐ Opakuje z paměti jednoduché série pohybů bez slovního doprovodu. ☐ Opakuje z paměti jednoduché série pohybů se slovním doprovodem. ☐ Složí jednoduchý objekt z papíru (lodičku, čepici ...)
16, 31	Vytvářet bohatství představ.	☐ Vyjadřuje své představy pohybem, slovně, výtvarnými a hudebními činnostmi ...
16	Znat základy práce s počítačem.	☐ Pracuje s počítačem a jednoduchým programem.
16	Mít bohatě rozvinutou fantazii.	☐ Uplatňuje fantazii při hrách. ☐ Uplatňuje fantazii při výtvarných činnostech. ☐ Uplatňuje fantazii při hudebních činnostech. ☐ Vymýšlí příběhy, pohádky ...

2. Podoblast – Prožívání (II.2)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
31, 38	Vědět, že sdělení pocitů mu pomáhá.	☐ Neostýchá se o svých emocích, náladách, pocitech hovořit.
17, 30, 37, 47	Chovat se s empatií a respektem k citovému životu svému i druhých.	☐ Nebojí se dát svoje city najevo. ☐ Nevysmívá se citovým projevům ostatních. ☐ Nevysmívá se výsledkům práce druhých. ☐ Raduje se s ostatními. ☐ Snaží se utišit negativní city druhých.
17, 28	Kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad.	☐ Dovede vyjádřit city a prožitky společensky přijatelnými způsoby. ☐ Respektuje pravidla soužití.
14, 44	Vytvořit si pozitivní vztah k umění.	☐ Doprovází zpěv (tanec) hrou na nástroje. ☐ Hraje si na divadlo. ☐ Má své oblíbené knihy. ☐ Používá různé výtvarné techniky. ☐ Pozná díla některých umělců. ☐ Projevuje se jako poučený posluchač, divák, návštěvník. ☐ Raduje se z návštěvy koncertu, divadla, výstavy. ☐ Těší se z poslechu poezie, prózy, hudby.

		☐ Uvědomuje si různost výtvarného ztvárnění skutečnosti. ☐ Ví, že umění je produktem lidské činnosti. ☐ Vyhledává příležitost ke zpěvu, k tanci. ☐ Vyhledává příležitost setkávat se s uměním. ☐ Zná a používá různé typy loutek. ☐ Zná několik hudebních nástrojů. ☐ Zná některé autory dětských knih.
30, 47	Uvědomovat si různost projevů citového života.	☐ Spontánně a s prožitkem zpívá, tančí, kreslí ...
2, 27	Mít představu, že city souvisí s tělesnými projevy.	☐ Umí rozlišit a pojmenovat podle výrazu obličeje, držení těla, podle hlasu a způsobu řeči jednotlivé emoční stavy (smutek, strach, vztek, radost ...).
30	Mít povědomí, že uvnitř sebe má duševní život.	☐ Všimá si svých pocitů, emocí, nálad a to i negativních.
30	Postihnout vztah mezi emocí a podnětem.	☐ Dovede určit příčinu své emoce nebo nálady.

3. Podoblast – Sebepojetí (II.3)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
1, 27	Mít představu o tom, jak vypadá a jakého je pohlaví.	☐ Dokáže popsat některé svoje vlastnosti. ☐ Na pokyn se zařadí do skupiny dětí stejného pohlaví. ☐ Pozná se na fotografii i z profilu.
21, 27	Vážit si sebe pro to, co umím.	☐ Umí požádat o pomoc. ☐ Nezneužívá ochoty druhých k pomoci. ☐ Ví, jaké činnosti se mu daří. ☐ Je hrdé na výsledky své práce.
36	Umět se představit.	☐ Zná své jméno a příjmení. ☐ Reaguje na různé podoby svého jména.
3, 9, 28, 41, 46	Hodnotit své chování.	☐ Ví, kdy se chová správně a kdy špatně.
18, 26, 32	Mít a hájit svůj názor.	☐ Obhajuje svůj názor adekvátní formou. ☐ Nebojí se říct svůj názor.
42, 44	Pociťovat souměřitost s lidmi z rozličných společenství.	☐ Hlásí se k lidem ze společenství, kam patří (skauti, různá společenství zájmová, příležitostná ...). ☐ Projevuje radost při setkání s lidmi ze „svých“ společenství. ☐ Rád se účastní her a akcí pořádaných „jeho“ společenstvími.
21, 45	Snižovat závislost na dospělém.	☐ Je samostatné v sebeobsluze, stolování, v hygieně. ☐ Neobrací se s každou maličkostí na dospělého.
17, 41	Své chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si různé sociální role.	☐ Svě sociální chování dovede přizpůsobit sociálnímu prostředí, ve kterém se pohybuje (dětská skupina, rozhovor s cizím dospělým, s blízkým dospělým ...).
15, 23, 40	Rozlišit činnosti, které může dělat samo a které mohou vykonávat jen dospělí.	☐ Nedělá činnosti, které přísluší jen dospělým. ☐ Ve hře rozlišuje dětské a dospělé role.
22, 32	Chovat se autenticky.	☐ Aktivně se účastní komunitního kruhu. ☐ Nezasťívá své pocity. ☐ Projevuje se autonomně při tvořivých činnostech. ☐ Projevuje se spontánně způsoby přiměřenými věku.
24, 50	Chovat se odpovědně.	☐ Projevuje se otevřeně, ale společensky přijatelnou formou. ☐ Přijímá důsledky svého chování.
29, 42, 43	Přijímat svět pozitivně.	☐ Projevuje se optimisticky. ☐ Vyjadřuje, co cítí – ví, že něco je mu příjemné a něco je mu nepříjemné.

III. Oblast interpersonální

1. Podoblast - Respekt a tolerance (III.1)		
Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
4, 8, 19	Hodnotit své chování i chování druhých.	☐ Nebojí se přiznat chybu. ☐ Umí se omluvit. ☐ Upozorňuje ostatní na porušování pravidel.
26, 29, 37	Mít rozvinutou potřebu svobody.	☐ Umí obhájit své právo. ☐ Umí se prosadit.
2, 17, 32, 41	Uznávat práva druhých.	☐ Dovede ustoupit a slevit ze svých požadavků (nevynucuje si hračku jiného, obsazené místo, pořadí) ☐ Na odlišnosti neupozorňuje nevhodným způsobem. ☐ Neposmívá se jiným.
7, 37, 47	Chápat, že lidé jsou různí a chovají se různě.	☐ Neodmítne kontakt s dítětem z důvodu jeho odlišnosti.
39, 47	Chtít porozumět projevu druhých.	☐ Reaguje na projevy druhých. ☐ Všimá si projevů citů, chování, jednání druhých.
7, 47	Chápat, že rozmanitost lidských ras a kultur jsou hodnotami.	☐ Při setkání s lidmi odlišných ras, národností, se chová vstřícně, otevřeně, nebojí se, pomáhá.
7, 44	Vnímat lidi s jejich odlišnostmi tělesnými, rasovými, kulturními a povahovými jako přirozený stav.	☐ Chová se přátelsky ke všem dětem, neodsuzuje odlišnosti. ☐ Zajímá se o lidi z různých zemí, světadílů, kultur
8, 24	Chápat, co je pochybení a vědět, že se má odpouštět.	☐ Umí odpustit. ☐ Umí přijmout důsledky svého nesprávného chování. ☐ Zastane se slabšího.

2. Podoblast – Komunikace (III.2)		
Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
26	Uplatňovat neverbální komunikaci.	☐ Reaguje správně na podněty neverbální komunikace. ☐ Dovede přiřadit odpovídající piktogram (např. pravidla chování) ke vzniklé situaci. ☐ Používá vžitá gesta neverbální komunikace.
31, 38	Cítit uspokojení z vlastního řečového projevu.	☐ Diskutuje. ☐ Chce komunikovat, rádo mluví. ☐ Chce se vyjádřit, ptát, naslouchat, porozumět se. ☐ Sděluje prožitky. ☐ Snaží se, aby komunikace byla vzájemná.
18, 32, 36	Dodržovat základní společenské normy komunikace.	☐ Domlouvá se, vyjednává. ☐ Mluví srozumitelně, přiměřeně hlasitě ... ☐ Navazuje správnou formou kontakt s vrstevníky i s dospělými (oslovení, tykání, vykání ...). ☐ Neskáče do řeči, nechá domluvit. ☐ Oslovuje děti jejich křestním jménem. ☐ Pozdraví, rozloučí se. ☐ Při mluvení se netočí zády. ☐ Slušně požádá, poprosí, poděkuje.
32, 37, 44	Záměrně naslouchat.	☐ Aktivně naslouchá, co druhý říká. ☐ Rozumí ústnímu pokynu a vykoná ho.
5, 14, 26, 32, 38	Umět srozumitelně vyjádřit myšlenku, formulovat otázku.	☐ Dovede slovně vyjádřit své potřeby i přání. ☐ Dovede slovně označit předměty a jevy. ☐ Klade srozumitelné otázky. ☐ Nenahrazuje slova gesty. ☐ Umí říct svůj názor.
38	Rozvíjet a kultivovat řečový projev.	☐ Nepřepíná hlas.

		☐ Přednáší s pochopením obsahu veršů, říkadel. ☐ Při přednesu neskanduje.
38	Usilovat o správnou výslovnost.	☐ Vyslovuje správně.
38	Vytvářet bohatou slovní zásobu.	☐ Aktivně používá bohatý slovník. ☐ Hovoří spontánně. ☐ Hraje divadlo. ☐ Souvisle se vyjadřuje v rozvitých větách. ☐ Vypráví pohádky, příběhy, zážitky ...
19, 30	Rozumět projevům neverbální komunikace.	☐ Chápe význam piktogramů. ☐ Pozná podle výrazu tváře náladu kamaráda. ☐ Rozlišuje význam gest, mimických a pohybových projevů. ☐ Umí formou piktogramu vyjádřit pravidla chování ve skupině.

3. Podoblast – Spolupráce (III.3)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
34, 46	Akceptovat kompetentní autoritu.	☐ Nechá si poradit, přijme navrhované řešení.
15, 23, 34	Rozlišit žalování od potřeby informovat dospělého.	☐ Nežaluje. ☐ Obrací se na dospělého v případě nutnosti.
15, 34	Vědět, že když problém přesahuje jeho síly, má požádat o pomoc.	☐ Ví, na koho se může obrátit o pomoc (osoby blízké, osoby důvěryhodné).
3, 19, 32	Vědět, že je více možností řešení konfliktů.	☐ Dovede poradit při řešení konfliktu. ☐ Řeší konflikt v mezích dohodnutých pravidel.
36, 44	Znát pravidla chování v různém prostředí.	☐ Dodržuje společenská pravidla chování na koncertě. ☐ Dokáže určit, zda a které pravidlo bylo porušeno. ☐ Chová se společensky na veřejnosti, návštěvě ... ☐ Umí se chovat v divadle, na výstavě. ☐ Ví, jak se má chovat v dopravním prostředku.
19, 33, 36	Znát pravidla zdvořilého chování.	☐ Dodržuje společenská pravidla. ☐ Pozná, zda bylo některé pravidlo porušeno.
12, 40, 45	Postarat se o sebe a o druhé podle svých sil.	☐ Pomáhá těm, kdo pomoc potřebují a přijmou ji.
3, 19, 33, 41	Znát dohodnutá pravidla chování ve skupině.	☐ Dokáže pojmenovat pravidlo, které bylo porušeno. ☐ Neporušuje dohodnutá pravidla a upozorňuje ostatní na jejich porušení. ☐ Podílí se na vytváření pravidel chování ve skupině. ☐ Umí říct, co se mu na chování druhých nelíbí.
18, 25, 35, 39	Chtít spolupracovat ve skupině a se skupinou.	☐ Neprosazuje se na úkor druhého. ☐ Umí přijmout úkol. ☐ Využívá snahu o dokončení společného úkolu.
6, 10, 23	Vědět, že kontakty s některými dospělými mohou být nebezpečné.	☐ Umí odmítnout nevhodný pokyn. ☐ V rizikových situacích dokáže říci ne, uniknout, svěřit se.
11, 47	Projevit porozumění a cit (empatii) pro potřeby a zájmy druhého.	☐ Pomáhá lidem-dětem handicapovaným, slabým a nemocným. ☐ Pomáhá rodičům. ☐ Stará se o mladší děti a o své kamarády.

IV. Oblast sociálně kulturní

1. Podoblast - Rodina a domov (IV.1)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
17	Mít představu o roli školáka.	☐ Zná cestu ke škole. ☐ Ví, jak vypadá zevnitř škola, školní třída. ☐ Hovoří o své roli školáka, jeho představy jsou realistické a pozitivní. ☐ Hraje si na školu.

14	Vědět, jak přichází dítě na svět.	☐ Ví, co potřebují miminka. ☐ Vypráví, co ví o tom, jak se narodilo, jak jeho mladší sourozenec...
14	Vědět, kdo všechno patří do rodiny, znát nejbližší příbuzenské vazby.	☐ Hru na maminku a tatínka rozšiřuje o další členy rodiny. ☐ Umí vyjmenovat členy rodiny. ☐ Ví, kdo ke komu patří. ☐ Vypráví zážitky ze svého domova.
41, 46	Vědět, co jednotliví členové rodiny pro ostatní v rodině dělají, co umí udělat samo.	☐ Provádí pestrou škálu domácích činností podle dané role při námětové hře na domov. ☐ Vypráví o tom, co kdo z jejich rodiny doma dělá a co umí pro ostatní udělat samo.
14	Znát činnosti členů užší rodiny v zaměstnání i doma.	☐ Při námětové hře na maminku a tatínka si hraje na jejich povolání.
42	Umět udělat radost jednotlivým členům rodiny.	☐ Vyrábí dárky, chystá překvapení pro členy rodiny.

2. Podoblast - Škola mateřská a základní (IV.2)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
25, 35, 40, 44	Uplatnit svou dovednost ve prospěch společenství mateřské školy.	☐ Dovede utřít vylitou vodu na zemi, na stole. ☐ Dovede zamést smetl. ☐ Hračky ukládá na určená místa. ☐ Prostírá stůl při stolování.
41, 46	Respektovat dohodnutá pravidla chování v mateřské škole.	☐ Dodržuje dohodnutá pravidla – např. počká, až na něj přijde řada, neomezuje svým chováním druhé, nechává domluvit, neublíží, neníčí ...
41, 46	Respektovat pravidla soužití.	☐ Uznává pravidla soužití. ☐ Zachovává zvyklosti vyplývající z pravidel soužití.
14	Orientovat se v prostoru, v každodenním provozu mateřské školy a v činnostech jednotlivých zaměstnanců.	☐ Donese vzkaz do kuchyně, do jiné třídy. ☐ Ke jménu zaměstnance dovede přiřadit jeho profesi. ☐ Má přehled o prostředí třídy (umístění a účel místnosti). ☐ Správně oslovuje všechny zaměstnance mateřské školy. ☐ Ukládá věci na svá místa. ☐ Umí vytvořit model, „plánek“ budovy MŠ, třídy, školní zahrady. ☐ Všechny děti ve třídě oslovuje jménem. ☐ Vyzná se v budově mateřské školy.
34, 36	Vědět, že mateřská škola je společenství, ve kterém platí dohodnutá pravidla.	☐ Dodržuje pravidla chování na školní zahradě. ☐ Dovede rodičům vysvětlit pravidla chování v mateřské škole. ☐ Umí se v rámci pravidel volně pohybovat po budově mateřské školy.
12, 29, 41	Spoluvytvářet prostředí pohody ve třídě.	☐ Chystá překvapení. ☐ Pomůže druhému v tom, v čem potřebuje. ☐ Rozvíjí humorné situace. ☐ Vylepšuje prostředí třídy.
45	Vytvořit pozitivní vztah k mateřské škole.	☐ Do mateřské školy přichází s pozitivním očekáváním. ☐ Hraje si na mateřskou školu. ☐ o své mateřské škole vypráví s pocitem sounáležitosti. ☐ Podílí se na přípravě slavností v mateřské škole. ☐ Podílí se na výzdobě interiéru mateřské školy. ☐ Přípravuje před zápisem do MŠ pro „nové děti“ drobné dárky. ☐ S důvěrou se obrací na učitelku i ostatní zaměstnance i cizí osoby přítomné v mateřské škole. ☐ Vyhledává společnost dětí. ☐ Zná název své mateřské školy.

3. Podoblast - Obec a země (VI.3)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
4, 26	Všímat si změn a dění v obci, hovořit o nich.	☐ Komentuje změny v obci. ☐ Ví, kdo je starosta.
5, 44	Vědět, jak lidé žili dříve.	☐ Hraje lidové hry. ☐ Poznává historické předměty. ☐ Poznává historický oděv, lidový kroj. ☐ Vypráví historiky, příběhy ze života prarodičů. ☐ Zná lidové písně, říkadla, rýmovačky, povídky... ☐ Zná některá řemesla minulá a současná.
9, 44	Vnímat krásu kulturního dědictví.	☐ Hraje pohádky. ☐ Při „soubojích“ používá „rytířská“ pravidla. ☐ Staví „historické“ stavby. ☐ Zajímá se o charakterové vlastnosti hrdinů. ☐ Zná některé lidové pohádky. ☐ Ztvárňuje pohádkové postavy.
43	Vnímat estetické hodnoty obce i okolí.	☐ Hovoří o detailech staveb (oblouky mostu, okno kostela, komíny, balkony ...). ☐ Oceňuje výhled na krajinu, na město, vesnici ... ☐ Všímat si úpravy zahrádek, záhonů v parcích, jednotlivých stromů, tvaru jezírka, fontány ...
35, 43	Znat cestu z domova do mateřské školy.	☐ Dovede děti z mateřské školy ke svému domu.
43	Znat instituce v okolí mateřské školy a bydliště a jejich účel.	☐ Poznává piktogramy, které označují instituce v obci. ☐ Správně pojmenovává instituce v obci. ☐ Zná práci lidí, kteří zajišťují důležité služby v obci (obchody, řemeslníci, lékárna, lékař, policie, pošta, obecní úřad, škola, hasiči ...).
45	Vytvořit vztah k obci, vlasti jako k místu, kam patří.	☐ Má rádo místo, kde žije, zajímá se o lidi, kteří žijí v jeho okolí. ☐ Podílí se na přípravě slavnostního vítání občánků, návštěv seniorů, činitelů obce ... ☐ Podílí se na přípravě výstavky dětských prací pro širší veřejnost. ☐ Přípravuje dárečky pro spoluobčany k různým příležitostem (senioři ...). ☐ Umí vysvětlit, co je „domov“ a co je cizina.
43	Vědět, ve které obci a zemi žije.	☐ Poznává symboly obce a České republiky (vlajka, znak, hymna). ☐ Prozpěvuje si lidové písně. ☐ Zná jméno obce a státu, ve kterém bydlí. ☐ Zná název hlavního města státu, ve kterém žije. ☐ Zná název místní řeky, potoka, rybníka ... ☐ Zná některé charakteristiky hlavního města. ☐ Zná některé významné osoby z minulosti i současnosti. ☐ Zná svoji adresu. ☐ Zná postavy typických pohádek své země.
14	Vědět o zajímavostech, pamětihodnostech obce.	☐ Poznává svou obec na fotografii. ☐ Umí vytvořit „plánek“, model okolí MŠ, obce ... ☐ Umí zazpívat písně, které se váží k místu bydliště. ☐ Ví, jaké pamětihodnosti jsou v obci. ☐ Zavede ostatní na významná místa v obci. ☐ Zná pověsti, pohádky, které se váží k místu bydliště, okolí, regionu.
14	Vědět o místních tradicích, zvycích a slavnostech.	☐ Účastní se příprav oslav. ☐ Vypráví zážitky ze slavností v obci. ☐ Zná průběh tradičních oslav v obci.

V. Oblast environmentální

1. Podoblast – Souvislosti (V.1)		
Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
3, 12, 24, 50	Prizpůsobit své chování tak, aby jeho důsledky nepoškodily zdraví těch společností, v nichž žije.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Dodržuje pravidla společenského chování. ☺ Hospodárně zachází s materiály. ☺ Hračku nerozbíjí úmyslně. ☺ Je šetrné k věcem, které používá. ☺ Odpadky odhazuje do určených nádob.
49	Pociťovat sounáležitost s živou a neživou přírodou.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Neublíží živočichům. ☺ Raduje se z pobytu v lese, řece, v parku ... ☺ Vědomě nepoškozuje životní prostředí.
49	Vnímat estetické hodnoty živé i neživé přírody.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Hodnotí krajinu z estetického hlediska. ☺ Upozorňuje na změny barev v přírodě. ☺ Vnímá jedinečnost jednotlivých stromů, zvířat, ptáků, brouků, motýlů ... ☺ Všímá si drobných detailů přírodnin a rostlin (listy, koruny stromů, vločky, kameny ...) ☺ Vybízí k pozorování změn na obloze. ☺ Vyjadřuje nejrůznějšími prostředky své dojmy z přírody. ☺ Vytváří z přírodnin dvou i trojrozměrné estetické výtvary. ☺ Znázorňuje výtvarnými prostředky své zážitky z krajiny.
43	Mít povědomí o existenci planety Země jako součástí vesmíru.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Má představu o Zemi jako o planetě. ☺ Má zkušenost s pozorováním hvězdné oblohy.
5, 14	Mít povědomí o rozdílech mezi živou a neživou přírodou a o základních podmínkách pro existenci života.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ K rostlinám a živočichům se chová s vědomím, že nesprávným zacházením mohou přijít o život. ☺ Rozlišuje, co patří do živé a neživé přírody. ☺ Ví, které základní podmínky k životu potřebuje rostlina. ☺ Ví, které základní podmínky k životu potřebuje živočich. ☺ Zachází šetrně s předměty a věcmi neživé přírody.
5, 14, 48	Pochopit vzájemné vazby v konkrétním životním celku (ekosystému).	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Řekne, kdo a proč žije nebo roste v určitém přírodním prostředí (např. řeka, rybník, les, vody, zemědělské krajiny ...) pro sousedící částí přírody nebo pro sousedící lidské sídlo.
12, 45	Vykonávat jednoduché činnosti podporující zdraví těch společností, v nichž žije.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Pečuje o vzhled třídy. ☺ Podílí se na obměně výzdoby mateřské školy. ☺ Podílí se na udržování nejbližšího okolí mateřské školy. ☺ Pomáhá s úklidem po jiných. ☺ Uklízí po sobě.
4, 50	Upozorňovat na situace, kdy dochází k poškození blízkého životního prostředí.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Dovede popsat důsledky a rizika lidských činností pro životní prostředí. ☺ Všímá si kladných i negativních změn ve svém okolí.

2. Podoblast - Vývoj a změna (V.2)		
Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
5, 20	Pozorovat přítomné děje kolem sebe a jejich změny, zjišťovat příčiny změn.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Dovede dokončit začatý příběh. ☺ Umí řadit obrázky podle posloupnosti děje. ☺ Vyhledá logickou souvislost v jednoduchém ději pomocí otázek.
5, 14, 48	Zajímat se o odpovědi i na otázky přesahující běžný lidský život – co bylo, co bude pak.	<ul style="list-style-type: none"> ☺ Chce znát v konkrétních situacích odpověď na otázky vzniku, zániku života.

		☺ Zajímá se i o jiná časově vzdálená období např. pravěk, vzdálenější budoucnost.
1, 20, 44	Vědět, že vše se časem vyvíjí a proměňuje.	☺ Ví, jak probíhá život člověka z hlediska růstu, vývoje a stárnutí. ☺ Ví, jak se mění počasí a příroda v průběhu roku. ☺ Ví, že čas se měří na hodiny, dny, týdny, měsíce, roky. ☺ Zná funkci hodin.
11, 19	Vyvodit některé důsledky ze situací, dějů kolem něj, přizpůsobit tomu své chování.	☺ Dokáže odpovídat na otázky typu „Co se stane, když“ ☺ Ve hrách a známých situacích dovede reagovat správně na změnu situace.

3. Podoblast – Rozmanitost (V.3)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
7, 37, 47	Vnímat odlišnosti jako přirozený stav.	☺ Dovede najít podobnosti i odlišnosti těla, osobních vlastností a projevů mezi dětmi ve třídě, mezi svými příbuznými ... ☺ Je zvyklé na odlišnosti. ☺ Nebojí se odlišností. ☺ Neodsuzuje odlišnosti, snaží se je poznat a pochopit.
41, 47	Vnímat rozdílnost jedinců ve společenství jako hodnotu.	☺ V přirozených situacích oceňuje přínos odlišnosti jednotlivých dětí (jejich osobní vlastnosti, tělesné dispozice ...) ☺ V přirozených situacích oceňuje jedinečnost projevů jednotlivých dětí ve třídě. ☺ V přirozených situacích oceňuje jedinečnost projevů jednotlivců z různých společenství.
7, 44	Vědět o různorodosti kultur, ras, etnik.	☺ Ví, že každý stát má své symboly. ☺ Ví, že lidé hovoří různými jazyky. ☺ Ví, že lidé jiných národností mají svá tradiční jídla, oděv, lidovou slovesnost, tance, pohádky ... ☺ Ví, že lidé různých etnik mají zvyklosti. ☺ Ví, že se lidé různých kultur v něčem podobají a v něčem se liší. ☺ Vnímá a označuje některé znaky lidských ras. ☺ Vypráví zážitky z cest do zahraničí.
26, 43	Vědět o odlišnostech i podobnostech věcí a jevů, které je obklopují.	☺ V encyklopediích dovede vyhledat a okomentovat obrázky různých druhů podnebí, zemského povrchu, lidských ras, architektury ... ☺ Třídí, řadí, uspořádává do celků předměty, obrázky, podle jejich podobnosti a odlišností.
43	Vědět o rozmanitosti krajiny, počasí, přírody.	☺ Dovede pojmenovat stav počasí. ☺ Vnímá rozmanitost krajiny. ☺ Vnímá bohatost a rozlišnost různých druhů rostlin. ☺ Vnímá bohatost a rozlišnost různých druhů živočichů.
9, 49	Vnímat krásu jako jeden z projevů zdravé přírody.	☺ Rozlišuje „zdravou a nemocnou“ rostlinu, potok, les, krajinu ...

4. Podoblast - Ovlivňování člověkem (V.4)

Číslo cílové kompetence	Dílčí cíle	Ukazatelé dosaženého vzdělání
4, 9	Vědět, že každá lidská aktivita přináší důsledky a má přímý vztah k jeho zdraví i zdraví ostatních lidí.	☺ Neničí svévolně vybavení mateřské školy. ☺ Nezanechává po sobě odpadky. ☺ Posuzuje známé lidské aktivity z hlediska jejich důsledku pro další lidi a pro přírodu (např. Co se stane, když – neukládáme věci na místa, ...odhodíme na zem papír, ... auto pojedje lesní cestou ...). ☺ Úmyslně nepoškozuje prostředí kolem sebe.

		☐ Uvádí odpovídající příklady důsledků různých aktivit lidí a dětí ve vztahu ke zdraví. ☐ Ví, proč třídí odpad.
18, 35	Aktivně hledat řešení.	☐ Odpadky po jiných uklízí takovým způsobem, aby neohrozilo svoje zdraví. ☐ Upozorňuje dospělého na škodlivé chování a radí se s ním o možné nápravě. ☐ V různých situacích nabízí (vymýšlí) více řešení, diskutuje o nich. ☐ Všímá si nepořádku kolem sebe.
12, 20, 35, 42, 45	Mít zájem podílet se na pozitivních změnách, které směřují k podpoře jeho zdraví, zdraví ostatních lidí a přírody.	☐ Ve třídě třídí odpad. ☐ Zajímá se o účinek léčivých rostlin. ☐ Je aktivní v činnostech, příp. projektech, které škola vyvíjí ve prospěch ochrany životního prostředí nebo ochrany zdraví. ☐ Nabízí svou pomoc v konkrétních případech. ☐ Stará se úspěšně o živočichy. ☐ Upozorňuje ostatní na špatné životní návyky, nabádá k nápravě. ☐ Úspěšně pečuje o rostliny, byliny.
4, 8, 50	Vědět, že každá lidská aktivita přináší důsledky a má přímý vztah ke zdraví přírody.	☐ Dodržuje pravidla chování v přírodě. ☐ Dodržuje pravidla chování v chráněné přírodní rezervaci. ☐ Chová se šetrně k životnímu prostředí.
19, 23, 35	Odhaliť rizika i přínosy zvažovaných řešení.	☐ Dokáže přijmout důsledky svého chování. ☐ Rozhodnutí přizpůsobuje výsledku úvahy. ☐ Ví, že před každým konáním má nejdřív zvažovat situaci.

4.2 Pravidla pro tvorbu třídních programů – třídních kurikul

Třídní kurikulum vychází:

- ze školního kurikula
- z diagnostiky dětí
- z mapování situace – co bylo, je, co bude (aktivity, tradice, oslavy)
- z vyhodnocení předcházejícího třídního kurikula
- z přání dětí
- z aktuální situace

Na třídním kurikulu spolupracují učitelky na třídách. Snažíme se o to, aby název tematické části nebyl konstantní, ale aby svým činnostním pojetím vyprovokoval děti k přemýšlení. Ty zařadíme do podtématu, vyvodíme cílové kompetence, časové období k tomu potřebné, dílčí cíle, činnosti.

Naskytne-li se aktuální situace, má vždy přednost před naplánovanými tematickými částmi, dílčími cíli a činnostmi.

V každé situaci, v kterékoliv části dne, v průběhu jakékoliv činnosti se ptáme:

1. Co se tím, co právě děláme, děti učí, jak se rozvíjejí?

2. S jakou morální či lidskou hodnotou se právě setkávají?

3. Jaký prostor mají děti pro samostatnost, svobodu, sebevědomí, zda mají možnost ovlivnit chod věcí, které se právě dějí?

4. Jsou děti schopné spolupracovat s druhými, jsou citlivé na bolest druhých

**Ad 5.
Evaluace (evaluační systém)**

5.1 Popis systému evaluace (plán, způsob shromažďování a vyhodnocování informací, indikátory)

Plán evaluace

KOHO-CO	KRITÉRIA	PROSTŘEDKY	KDY-JAK ČASTO	KDO
PODMÍNKY	INDI 2 + 12	Každodenní vyhodnocování pedagogické činnosti Sebereflexe	denně	učitelky
		Zpětná vazba tematické části	po skončení TČ	učitelky
		Hodnocení třídního kurikula	1 x ročně	učitelky
PROCESY	Znaky prožitkového učení INDI (zejména 1. zásada - podmínka Učitelka, dotazník FK)	Záznamy o dětech	Průběžně	učitelky
		Sebehodnocení učitelky	1 x ročně	učitelky
		Kontrolní a hospitační činnost	min. 2 x ročně u každé uč. Vzájemně -po dohodě	ředitelka učitelky
VÝSLEDKY	INDI - položky děti Ukazatele dosaženého vzděl. Sdružené ukazatele (SUKY) Cílové kompetence dítěte	Hodnotící zpráva	1x ročně	ředitelka a učitelky
		Evaluační zpráva Dotazník INDI kurik MŠ	1x za 3 roky	ředitelka
		Dotazník pro rodiče	1 x za 3 roky	zaměstnanci rodiče

	úroveň Třídního kurikula
	úroveň jednotlivce
	úroveň Školního kurikula

Evaluace na úrovni Třídního Kurikula:

Vyhodnocování pedagogické činnosti, sebereflexe - denně

Vyhodnocujeme:

- to, co se děti naučily (**hodnocení dětí**), co se dověděly nového (**hodnocení výsledků**) a čím (**hodnocení procesů**) se nám (**hodnocení učitelky**) podařilo k tomu přispět
- které kompetence byly u dětí podporovány
- která činnost byla největším přínosem pro rozvoj osobnosti jednotlivých dětí
- co bylo pro děti skutečným přínosem
- nakolik se nám daří v činnostech zajišťovat učení **PROŽITKOVOU FORMOU**

Znaky prožitkového učení:

- **SPONTANIETA**
„Jestli motivuji děti tak, aby byly aktivní?“
- **OBJEVNOST**
„Integruji nové poznatky?“ „Jsou nové poznatky z nejbližšího okolí – to, co děti žijí, jsou v realitě?“ „Připravila jsem činnosti tak, aby děti samy objevovaly, řešily a tím si uspořádávaly, zpracovávaly a uplatňovaly své dosavadní zkušenosti?“ „Mají děti radost z poznávání?“
- **KOMUNIKATIVNOST**
„Vytvořila jsem dětem prostor pro komunikaci a spolupráci?“
- **PROSTOR PRO AKTIVITU A TVOŘIVOST**
„Promyslela jsem a připravila prostředí tak, aby se děti mohly rozhodovat mezi činnostmi, měly možnost experimentovat, měly dostatek materiálu a pomůcek?“
- **KONKRÉTNOST**
„Připravila jsem dětem konkrétní činnosti?“
- **CELOSTNOST**
„Volila jsem činnosti tak, aby činnosti procházely rukama dětí?“ „Zapojovala jsem více jejich smyslů a obou mozkových hemisfér?“ (Dítě myslí rukama – Piaget)

Zpětná vazba tematické části - po skončení TČ

Na vyhodnocení se podílejí obě učitelky na třídě. Zpětnou vazbu provádíme vždy po skončení tematické části. Pomocí ukazatelů dosaženého vzdělání zjišťujeme:

- nakolik připravené podmínky, nabídka činností, pomohly dětem k naplňování dílčích cílů
- zda směřovaly k rozvoji kompetencí

Hodnocení Třídního kurikula – 1 x ročně

Vyhodnocujeme:

- složení třídy (celkový počet dětí, rozložení věkových skupin, odklady, počty chlapců, děvčat, průměrná docházka, nemocnost dětí ...)

- výsledky výchovně vzdělávací práce (vychází ze zpětné vazby tematických částí a ze záznamů o dítěti dle kompetencí)
- výsledky dětí odcházejících do ZŠ (lateralita, návrhy na odklady, vyšetření v PPP, individuální plány, zmapování ZŠ ...)
- úroveň výchovně vzdělávacího procesu (sebehodnocení učitelky-komunikace s dětmi, sledování vývoje dítěte, plánování, metody a formy práce)
- podmínky vzdělávání (2 principy a 12 zásad podpory zdraví)

Evaluace na úrovni jednotlivce:

Záznamy o dětech – pedagogická diagnostika - průběžně

1. vstupní fáze – vyplňujeme s rodiči

- a) osobní anamnéza (jak máme dítě oslovovat, jeho oblíbená hračka, hra, jaká motivace pomáhá, co ho zajímá, jeho silné stránky, co umí ve stolování, oblékání, osobní hygieně, s čím potřebuje pomoci, čeho se bojí, jak reaguje na pokyny rodičů (dospělých), jak řeší neúspěch, zákazy, které potraviny odmítá, nemá rádo, potravinové či kontaktní alergie, jiné zdravotní problémy, zda již navštěvovalo MŠ, důvod přestupu ...)
- b) rodinná anamnéza (kdo o dítě pečuje, ovlivňuje jeho výchovu v %, děti v rodině a jejich věk, složení rodiny, kde si dítě hraje, kde spí, aktivity a zájmy rodiny, stravovací zvláštnosti rodiny, profese rodičů...)

2. Průběžná fáze

- a) záměrné pozorování – popisky do Portfolia (popisný jazyk-vývoj kresby, grafické prvky, postřehy učitelky ...)
- b) vyplnění záznamového listu pro dítě (forma tištěná nebo na PC)

Sebehodnocení učitelky - 1 x ročně

Máme jednotnou osnovu, aby byly záznamy vyhodnotitelné a srovnatelné. Používáme Indikátory, zásadu č. 1 Učitelka podporující zdraví, dále učitelky uvádějí:

- jak se jim daří organizovat vzdělávací činnosti tak, aby učení dětí probíhalo prožitkovou formou ve všech jeho znacích
- co se jim podařilo, v čem si nejsou jisté, co pro svůj rozvoj potřebují
- návrhy změn, dalšího vzdělávání
- jakých školení, seminářů a náslechnů se zúčastnily
- jakou literaturu prostudovaly

Kontrolní a hospitační činnost – min. 2 x ročně u každé učitelky

Hospitační činnost ředitelky – ředitelka MŠ využívá ke stanovení cílů hospitací a kontrolních činností položky INDI, kritéria prožitkového učení, ukazatele dosaženého vzdělání. Kontroluje také, zda zpětné vazby Tematických částí, hodnocení tříd a sebehodnocení učitelek jsou v souladu s jejich zjištěními. Dle dohody probíhají v organizaci vzájemné hospitace mezi učitelkami a náslechy u ředitelky MŠ.

Evaluace na úrovni Školního kurikula:

Hodnotící zpráva – vlastní hodnocení školy – 1 x ročně

Na zpracování vlastního hodnocení se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci. Vlastní hodnocení je výsledkem dlouhodobého a systematického posuzování:

- Jak škola dosahuje stanovených cílů ve ŠVP?
- V jakých oblastech škola dosahuje dobrých výsledků?

- V jakých oblastech je třeba úroveň vzdělávání a podmínek vzdělávání zlepšit, včetně návrhu opatření ke zlepšení zjištěného stavu?
- Jak byla účinná dřívější opatření navržená ke zlepšení zjištěného stavu?

Při hodnocení vycházíme z podkladů získaných z hodnocení Třídních kurikul, sebereflexe učitelek, výsledků kontrolní a hospitační činnosti, výsledků dotazníků od rodičů. Využíváme osnovu závěrečné evaluační zprávy.

Evaluační zpráva – 1 x za 3 roky

Evaluační zprávu vypracuje ředitelka MŠ na základě podkladů jednotlivých hodnotících zpráv, ale především statistického vyhodnocení dotazníku INDI kurik MŠ, na jehož zpracování se podílejí pedagogové, zaměstnanci MŠ, rodiče, popř. zřizovatel a další partneři.

Naše závěrečná evaluační zpráva obsahuje tyto údaje:

- Základní data o škole
- Vize a stanovené cíle rozvoje školy
- Zjištěný stav na začátku sběru informací (analýza)
- Jaké výsledky a výsledné informace byly zjištěny (co se podařilo), výsledky zjištěné prostřednictvím dotazníku INDI MŠ, výsledky Hodnotících zpráv
- Jaké problémy byly identifikovány (co se nedaří)
- Jaká opatření byla přijata

Dotazník pro rodiče:

Po uplynutí 3 let práce dle vypracovaného Školního vzdělávacího programu podpory zdraví žádáme rodiče o otevřenost a upřímnost při vyplnění dotazníku, který statisticky vyhodnotíme a s výsledky dotazníkové akce rodiče seznamujeme.

Ad 6. Závěr

Realizace programu a kurikula mateřské školy podporující zdraví je dlouhodobý proces s jinou hodnotovou orientací a životním stylem zaměstnanců i rodičů naší mateřské školy. Svoji odlišnost si plně uvědomujeme a zastáváme.

Kurikulum je pro naši mateřskou školu základním pedagogickým dokumentem, podle něhož bude naše mateřská škola fungovat po dobu 3 let. Je výsledkem usilovné práce všech zaměstnanců a startem k dalším objevům, poznáním a zkušenostem.

Ad 7. Přílohy

- Vyhodnocení dotazníků pro rodiče
- Přehled průměrných výsledků za školu
- Roční plán-Prováděcí plán
- Autoevaluační zpráva